

Tartalom

II Közlemények

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2021/C 91/01	Közlemény a közbeszerzések során történő összejátszás elleni küzdelem eszközeiről és az ehhez kapcsolódó kizárási ok alkalmazásának módjára vonatkozó iránymutatásról	1
2021/C 91/02	Bejelentett összefonódás engedélyezése (Ügyszám M.10148 — FCA/EEPS/JV) ⁽¹⁾	29
2021/C 91/03	Bejelentett összefonódás engedélyezése (Ügyszám M.9728 — Altice/OMERS/Allianz/Covage) ⁽¹⁾	30
2021/C 91/04	Bejelentett összefonódás engedélyezése (Ügyszám M.9554 — Elanco Animal Health/Bayer Animal Health Division) ⁽¹⁾	31

IV Tájékoztatások

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Bizottság

2021/C 91/05	Az Európai Központi Bank által a főbb pénzügyi operációknál alkalmazott kamatláb: — 0,00 % 2021. március 1. — Euroátváltási árfolyamok	32
--------------	--	----

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg.

KÖZIGAZGATÁSI ELJÁRÁSOK

Európai Bizottság

2021/C 91/06	Pályázati felhívások és kapcsolódó tevékenységek az Európai Innovációs Tanács (EIC) 2021. évi munkaprogramja alapján az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramon (2021–2027) belül	33
--------------	--	----

Európai Személyzeti Felvételi Hivatal

2021/C 91/07	Nyílt Versenyvizsga-Felhívás	34
--------------	------------------------------------	----

A VERSENYPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSOK

Európai Bizottság

2021/C 91/08	Összefonódás előzetes bejelentése (Ügyszám: M.10193 — OTPP/IFM/Enwave Energy Canada) – Egyszerűsített eljárás alá vont ügy ⁽¹⁾	35
--------------	---	----

EGYÉB JOGI AKTUSOK

Európai Bizottság

2021/C 91/09	Az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 17. cikkének (2) és (3) bekezdésében említett, egy borágazati elnevezéshez tartozó termékleírás standard módosításának jóváhagyásáról szóló értesítés közzététele	37
--------------	---	----

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg.

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

**Közlemény a közbeszerzések során történő összejárás elleni küzdelem eszközeiről és az ehhez
kapcsolódó kizárási ok alkalmazásának módjára vonatkozó iránymutatásról**

(2021/C 91/01)

Tartalomjegyzék

	<i>Oldal</i>
1. BEVEZETÉS	3
1.1. A legfontosabb kérdések	3
1.2. A probléma megoldása során jelentkező nehézségek	4
1.3. Az összejárás problémájának kezelésére tett eddigi erőfeszítések	5
2. AZ ÖSSZEJÁTSZÁSSAL SZEMBENI KÜZDELEM UNIÓS SZINTŰ ESZKÖZEI	5
2.1. A cselekvésre vonatkozó szakpolitikai kötelezettségvállalás	5
2.2. E kötelezettségvállalás teljesítésének irányadó elvei	6
2.3. E közlemény célja	7
3. A TAGÁLLAMOK ÉS AZ AJÁNLATKÉRŐ SZERVEK TÁMOGATÁSA	7
4. A NEMZETI KÖZPONTI BESZERZÉSI ÉS VERSENYHATÓSÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK JAVÍTÁSA	8
5. IRÁNYMUTATÁS AZ AJÁNLATKÉRŐ SZERVEK SZÁMÁRA AZ ÖSSZEJÁTSZÁSSAL KAPCSOLATOS KIZÁRÁSI OK ALKALMAZÁSÁNAK MÓDJÁRA A 2014/23/EU IRÁNYELV 38. CIKKE (7) BEKEZDÉSÉNEK e) PONTJÁVAL, A 2014/24/EU IRÁNYELV 57. CIKKE (4) BEKEZDÉSÉNEK d) PONTJÁVAL ÉS A 2014/25/EU IRÁNYELV 80. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSÉVEL ÖSSZHANGBAN	10
5.1. Az alkalmazandó jogszabályok és ezek eddigi megvalósítása	10
5.2. Az összejárással kapcsolatos kizárási ok hatálya: az összehangolt magatartások lefedettsége és kölcsönhatás a súlyos szakmai kötelezettségesség miatti kizárási okkal	12
5.3. Az ajánlatkérő szervek hatásköre a kizárási ok alkalmazására: széles mérlegelési jogkör és annak korlátai	13
5.4. A „kellően megalapozott információk” fogalma: tények, amelyek információnak tekinthetők, mi minősül „információnak”, szemben a „bizonyítékkal”, és hogyan kell kezelni az engedékenységet kérelmezőket	14
5.5. Ugyanazon odaitélesi eljárásban részt vevő kapcsolt vállalkozások: az esetleg összejárással gyanúsított gazdasági szereplők joga arra, hogy a pályázás során való függetlenségüket igazolják	17

5.6. Közös ajánlattétel és alvállalkozás: az ajánlatkérő szerv általi körültekintő, mégis kiegyensúlyozott értékelés	18
5.7. A gazdasági szereplők által az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése értelmében hozott „megbízhatóság igazolási” intézkedések: a gazdasági szereplők joga megbízhatóságuk bizonyítására, és az az elvárás, hogy az ajánlatkérő szervek arányosan értékeljék a felhozott érveket	19
5.8. Annak fontossága, hogy az ajánlatkérő szervek tájékoztassák a versenyhatóságokat és/vagy segítséget kérjenek tőlük vagy más érintett központi hatóságoktól	20
5.9. Egy gazdasági szereplő kizárására vonatkozó feltételek meghatározása az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése alapján	21
A KÖZLEMÉNY MELLÉKLETE	23
Eszközök és ötletek a közbeszerzésben való összejátszás hatékony leküzdéséhez	23

1. BEVEZETÉS

1.1. A legfontosabb kérdések

A közbeszerzés a közkiadások egyik kézzelfoghatóbb formája, mivel célja olyan munkák, áruk vagy szolgáltatások biztosítása, amelyeket a polgárok közvetlenül használnak (például egy utca vagy egy repülőtér, a kórházban felhasznált anyagok és a közösségi közlekedési buszjáratok). A közbeszerzés az uniós tagállamok GDP-jének jelentős részét teszi ki ⁽¹⁾, kulcsszerepet játszik a gazdasági növekedésben, a társadalmi haladásban és az állam azon fő célkitűzésének teljesítésében, hogy jó minőségű szolgáltatásokat nyújtson az állampolgárok számára. Az állampolgároknak joguk van arra, hogy a közpénzeket a lehető leghatékonyabb, legátláthatóbb, elszámoltatható és tisztességes módon használják fel, hogy minőségi közszolgáltatásokat tudjanak igénybe venni, és hogy végső soron továbbra is fennálljon az állami intézményekbe vetett bizalmuk.

A közbeszerzések során az összejátszás (vagy más néven „ajánlattétel összejátszással”) kifejezés a gazdasági szereplők közötti olyan illegális megállapodásokra utal, amelyeknek az a célja, hogy torzítsa a versenyt az odaítélési eljárásokban. A gazdasági szereplők közötti, az összejátszásra vonatkozó ilyen megállapodások különféle formákat ölthetnek, például előre meghatározhatják ajánlataik tartalmát (különösen az árat) annak érdekében, hogy befolyásolják az eljárás eredményét, az ajánlat benyújtásától való tartózkodás, a piac földrajzi alapú, az ajánlatkérők vagy a beszerzés tárgya szerinti felosztása, vagy több eljárás esetén rotációs rendszerek létrehozása. Mindezen gyakorlatok célja az, hogy lehetővé tegyék egy előre meghatározott ajánlattevő számára a szerződéskötést, miközben azt a benyomást keltik, hogy az eljárás valójában versenyen alapul.

Az összejátszás lényegében alázza a tisztességes, átlátható, versenyen alapuló és beruházásorientált beszerzési piac előnyeit azáltal, hogy korlátozza a vállalatok hozzáférést az adott piachoz és korlátozza az állami vásárlók választási lehetőségeit. Egy összejátszás által érintett közbeszerzési piacon a törvénytisztelő gazdasági szereplők számára általában nem vonzó az, hogy részt vegyenek az érintett odaítélési eljárásokban, vagy hogy beruházzanak a közszektor projektjeibe. Ennek különösen káros hatása van azokra a vállalkozásokra, amelyek üzleti tevékenységüket fejlesztési kívánják vagy szükségük van erre, különösen a kis- és középvállalkozásokra. Ugyanilyen kárt okoz azoknak a vállalatoknak is, amelyek képesek és készek arra, hogy innovatív megoldásokat fejlesszenek ki a közszektor igényeinek kielégítésére. Az összejátszást már régóta a hatékony közkiadások jelentős kockázati tényezőjeként azonosították és kezelik. Becslések szerint ez akár 60 %-kal is növelheti az állami vásárlók által fizetett költségeket ahhoz képest, amit a szokásos piaci feltételek mellett fizetnének ⁽²⁾. Egy sokmillió eurós odaítélési eljárás során akár egyetlen összejátszási eset is több millió eurónyi többletkifizetést jelent az európai adófizetőknek a hatékony és elszámoltatható közkiadások sérelmére.

Az összejátszás visszatérő jelenség a közbeszerzési piacokon (ideértve az olyan kulcsfontosságú gazdasági ágazatokat is, mint az építőipar, az informatika vagy az egészségügy). A világ minden részén, beleértve az uniós tagállamokat is, rendszeresen azonosítják, kivizsgálják és büntetőeljárás alá vonják az összejátszási eseteket (közigazgatási eljárás keretében és sok esetben büntetőjogilag is) ⁽³⁾. Vészhelyzetekben, mint például a Covid19-világjárvány idején, az a tény, hogy a közszférabeli szervezeteknek nagyon rövid idő alatt sürgősen kell árukat és szolgáltatásokat nagy mennyiségben beszerezniük az egészségügyi rendszereik részére, súlyosbíthatja az összejátszás kockázatát egyes gazdasági szereplők között, akik megpróbálhatják kihasználni a vészhelyzetet és mesterségesen korlátozni a versenyt annak érdekében, hogy maximalizálják nyereségüket az államháztartás rovására. Az összejátszásnak az államháztartásra gyakorolt káros hatásai még nagyobbak bizonyulhatnak az ilyen vészhelyzeteket követően, amikor a gazdasági fellendülés nagymértékben függ a rendelkezésre álló közpénzek lehető legjobb felhasználásától és a kritikus gazdasági ágazatokban történő jelentős mértékű beruházásoktól. Az építési beruházásokra, az árukra és a szolgáltatásokra fordított túlzott összegek indokolatlan elköltése kevesebb állami forrást jelent az állami alaptervekenység ellátásához, nagyobb költségvetési hiánnyal és fokozottabb hitelfelvételi igénnyel jár az államok számára, ami veszélyezteti a pénzügyi stabilitásukat és alázza helyreállítási törekvéseiket. Ezenkívül, ha a vállalkozások az összejátszás által érintett piacokon vonakodnak részt venni az állami szektor projektjeiben, az alázza az infrastruktúrafejlesztések magánberuházások számára való vonzóvá tételére irányuló erőfeszítéseket (például a magántőke részvételét igénylő koncessziók esetében).

Az uniós jog ⁽⁴⁾ szerint a gazdasági szereplők közötti összejátszással az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101. cikke foglalkozik, amely kifejezetten tiltja azokat a döntéseket és összehangolt magatartásokat, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása,

⁽¹⁾ A becslések szerint az uniós tagállamok teljes GDP-jének 14 %-a.

⁽²⁾ Például: <http://documents.banquemondiale.org/curated/fr/975181468151765134/Curbing-fraud-corruption-and-collusion-in-the-roads-sector> Az Egyesült Államokban folyamatban lévő, számos nagy gyógyszeripari vállalatot érintő, nyomozás alatt álló állítólagos összejátszási ügyben a feltételezések szerint az összejátszási rendszerben részt vevő vállalatok mesterségesen rögzítették számos generikus gyógyszer árát, akár 1000 %-kal azok szokásos piaci ára felett.

⁽³⁾ A tagállamoktól kapott információk alapján (lásd e közlemény 2.2. szakaszát).

⁽⁴⁾ Ezt e közlemény 5.1. szakasza elemzi.

korlátozása vagy torzítása. Sőt, az uniós közbeszerzési irányelvek legújabb generációjának 2014-es elfogadása óta az összejátszásra vonatkozó kellően megalapozott információk alapján kifejezetten lehetséges egy gazdasági szereplő kizárása az odaítélési eljárásból ⁽⁵⁾).

1.2. A probléma megoldása során jelentkező nehézségek

A közbeszerzések során az összejátszás eseteinek felderítése és kezelése különös kihívásokat jelent a nemzeti hatóságok számára. A gazdasági szereplők közötti illegális összejátszásra vonatkozó megállapodások eleve titkosak, és ezek a legtöbb esetben nagyon körültekintő és átgondolt módon jönnek létre és valósulnak meg. Vannak arra utaló jelek, hogy sok esetben (vagy akár a legtöbb esetben) az összejátszást az odaítélési eljárás során nem fedezik fel, és azt végül (ha egyáltalán) az illetékes hatóságok fedik fel és vonják felelősségre az elkövetőket, általában jóval a szerződés teljes teljesülése után. A hosszú távú összejátszási rendszerek akár az üzleti tevékenység részévé is válhatnak egyes gazdasági ágazatokban, mivel a gazdasági szereplők kísértésbe esnek vagy hajlandóak csatlakozni annak érdekében, hogy „garantálják” a piacra jutásukat és piaci részesedésüket.

A közbeszerzési piacok olyan sajátos jellemzőkkel rendelkeznek, amelyek más piacokkal összehasonlítva kiszolgáltatottabbakká teszik őket az összejátszásokhoz szemben. Az ajánlatkérők általában viszonylag állandó vásárlási szokásokat követnek, gyakran ismétlődő odaítélési eljárásokkal, hasonló mennyiségekkel és szokványos termék- vagy szolgáltatási igényekkel, a korábbi eljárásokhoz képest jelentős változások nélkül. A kereslet ilyen kiszámíthatósága megkönnyíti a piac illegális elosztását a gazdasági szereplők között, mivel mindegyikük számára „méltányos” megtérülést garantál. Ezenkívül lehetséges, hogy egy adott piaci ágazatban nagyon alacsony a közbeszerzési szerződésekre ajánlattal élő gazdasági szereplők száma, gyakran az ajánlatkérő távoli elhelyezkedése vagy az adott piac kis mérete miatt. Az ajánlattevők szűkösségét tovább súlyosbíthatják az ajánlatkérő szervek által meghozott döntések vagy az általuk folytatott gyakorlatok, például az, hogy nem nyílt eljárás lefolytatása mellett döntenek, illetve túl szigorú vagy túlzott részletességgel meghatározott ajánlattételi követelményeket alkalmaznak, ami még inkább korlátozhatja az odaítélési eljárásban benyújtott ajánlatok számát. Minél kevesebb aktív szereplő van a beszerzési piacon, annál könnyebb összejátszani. Végül pedig az ajánlatkérőkre számos, az odaítélési eljárásokkal kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalára vonatkozó olyan követelmény vonatkozhat, amelyek meghaladják az uniós közbeszerzési irányelvek által előírtak körét (például részletesen be kell számolniuk arról, hogy ki és milyen áron nyújtott be ajánlatot). Ez megkönnyítheti az összejátszók számára az információcserét és az illegális megállapodás valamennyi fél általi betartásának ellenőrzését.

Az összejátszás gyanújának kezelésében rejlő nehézséget súlyosbítja az a valós helyzet, amellyel az ajánlatkérők gyakran szembesülnek a közbeszerzési eljárások lefolytatása során. Az ajánlatkérő szervek (különösen a kisebbek) gyakran nem rendelkeznek olyan megfelelően képzett és tapasztalt személyzettel, amely képes lenne az összejátszás felderítésére egy adott odaítélési eljárás során. A beszerzésért felelős tisztviselők ⁽⁶⁾ általában arra összpontosítanak, hogy az eljárás megfelelően az alapvető hatályos eljárási és jogi követelményeknek, és időben befejeződjön. Még ha fel is tárják a beszerzésért felelős tisztviselők a gyanús ajánlatokat, gyakran nincsenek teljesen tisztában a rendelkezésükre álló reagálási eszközökkel, illetve azokkal az esetlegesen elérhető mechanizmusokkal, amelyek révén szakértői segítséget kaphatnak a központi beszerzési vagy versenyhatóságoktól. Ezenkívül az odaítélési eljárás késedelmének gyakran adminisztratív, költségvetési vagy akár politikai következményekkel járó lehetősége is visszatarthatja a beszerzésért felelős tisztviselőket az összejátszás gyanújának hatékony kezeléséről. Az arra vonatkozó kétségek, hogy az ajánlatkérő szervek képesek vagy akár hajlandóak-e határozottan kezelni az összejátszásokat, további ösztönzést jelent a gazdasági szereplők számára az összejátszásra.

⁽⁵⁾ Lásd a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontját, (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.) és a koncessziós szerződésekről szóló 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 38. cikke (7) bekezdésének e) pontját (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.). A 2014/24/EU irányelvben meghatározott kizárási ok a 2014/25/EU irányelv 80. cikkének (1) bekezdése értelmében a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre is alkalmazható (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

⁽⁶⁾ E közlemény alkalmazásában a „beszerzésért felelős tisztviselők” vagy a „beszerzésért felelős alkalmazottak” kifejezés az ajánlatkérő szervek vagy szervezetek azon dolgozóira vonatkozik, akik kisebb-nagyobb mértékben részt vesznek a közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásának tervezésében, elindításában és lebonyolításában. Ez a meghatározás nem sérti a nemzeti közigazgatásuk megszervezésére, a döntéshozatali szintekre, a különféle szervezeti egységekre a teljes odaítélési eljárásban való részvételére stb. vonatkozó tagállami hatásköröket. Ebben az értelemben az ajánlatokat befogadó és felbontó alkalmazottól a szerződés odaítéléséről szóló döntést aláíró vezetőig, az eljárásban részt vevő valamennyi érintett személyre vonatkozik az, hogy képesnek kell lennie az összejátszás gyanújának megállapítására és annak kezelésére, illetve köteles az odaítélési eljárás megbízhatóságának biztosítására.

Végül pedig a közbeszerzésekben az összejátszást még nehezebb kezelni, ha az korrupcióval vegyül, például amikor az összejátszó gazdasági szereplők megvesztegetnek egy olyan személyt, akinek befolyása van az odaítélési eljárásban, annak biztosítása érdekében, hogy jogellenes magatartásukat ne fedezzék fel. Bár e közlemény alkalmazásában az összejátszást és a korrupciót a közbeszerzés során külön problémának tekintjük, ezek előfordulhatnak együttesen, és így még jobban alááshatják az odaítélési eljárás megbízhatóságát.

1.3. Az összejátszás problémájának kezelésére tett eddigi erőfeszítések

A 2014. évi közbeszerzési irányelvek elfogadásáig a közbeszerzésben alkalmazott, összejátszásnak minősülő gyakorlatokkal elsősorban uniós szinten foglalkoztak a versenyjog szempontjából. Ezeket a két vagy több független piaci szereplő közötti olyan megállapodás tipikus esetének tekintették, amely korlátozza a versenyt, és amelyet tilt az EUMSZ 101. cikke.

Az évek során mind a Bizottság, mind a nemzeti versenyhatóságok (az EUMSZ 101. és 102. cikkének alkalmazására felhatalmazva) számos közbeszerzési összejátszási esetet kezeltek⁽⁷⁾. Az EU legtöbb tagállamának nemzeti versenyhatóságai konkrét iránymutatásokat adtak ki az összejátszások elleni küzdelemlről. A közbeszerzési és a versenyhatóságok közötti szinergiákról szóló iránymutatás is kidolgozásra került a Bizottság részvételével működő Nemzetközi Versenyügyi Hálózat⁽⁸⁾ keretében. A versenyhatóságok felhívták az ajánlatkérő szervek figyelmét arra, hogyan lehet megelőző intézkedéseket tenni a közbeszerzési eljárások tervezési szakaszában, valamint képzéssel segítik a beszerzésért felelős tisztviselőket az összejátszások elleni küzdelemben. Az elmúlt években az összejátszás felderítésének további értékes eszközévé váltak az elektronikus beszerzési rendszerekből származó adatok elemzésének módszerei.

2017 novemberében az OLAF kiadott egy „Csalás a közbeszerzésben – figyelmeztető jelzések és bevált gyakorlatok gyűjteménye”⁽⁹⁾ című kézikönyvet, amelyet a tagállamok szakértőinek észrevételei alapján fejlesztettek ki a csalások megelőzésének koordinációjával foglalkozó tanácsadó bizottságban (COCOLAF). A kézikönyv tartalmaz egy, az összejátszásról szóló részt, amely átfogó és részletes listát nyújt a figyelmeztető jelzésekről, valamint tippeket ad az összejátszás észlelésére az előzetes és a pályázati szakaszban.

Más szervek, nevezetesen az OECD⁽¹⁰⁾ és a Világbank⁽¹¹⁾, szintén fontos munkát végeztek a közbeszerzések során történő összejátszás problémája kapcsán.

2. AZ ÖSSZEJÁTSZÁSSAL SZEMBENI KÜZDELEM UNIÓS SZINTŰ ESZKÖZEI

2.1. A cselekvésre vonatkozó szakpolitikai kötelezettségvállalás

Amint azt korábban említettük, az európai és a nemzeti versenyhatóságokat vizsgálati és végrehajtási hatáskörökkel ruházták fel meg az összejátszást megvalósító gyakorlatok megbüntetése és a gazdasági szereplőknek a jövőbeni összejátszástól való visszatartása érdekében. A legtöbb esetben azonban a versenyjogi következmények érvényesítésére és a büntetések alkalmazására a kár bekövetkezését követően, vagyis a szerződés odaítélése és a legtöbb esetben teljes körű teljesítése után kerül sor. Annak ellenére, hogy az összejátszást megvalósító gyakorlatok e későbbi szakaszban történő azonosítása valóban szolgálja az összejátszás megbüntetése és a hasonló gyakorlatoktól való elriasztás célját, a ténylegesen érintett pályázati eljárások szempontjából nincs semmiféle kézzelfogható rendeltetése, és azt eredményezheti, hogy a

⁽⁷⁾ A Bizottság által kivizsgált ügyek körében lásd például az 1992-es SPO-ügyet (amely hollandiai építőipari vállalkozásokra terjedt ki) (IV/31.572 és 32.571 sz. ügyek), az 1999-es előre szigetelt csövek ügyét (IV/35.691/E-4 sz. ügy), a 2007-es lift és mozgólépcső ügyet (COMP/E-1/38.823 sz. ügy), a 2014-es elektromos vezeték ügyet (AT.39610. sz. ügy), valamint a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának a verseny gyógyszerágazatban történő érvényesítéséről szóló, 2019. január 28-án elfogadott jelentésében említett eseteket (elérhető: https://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/report2019/report_en.pdf).

⁽⁸⁾ Különösen a Nemzetközi Versenyügyi Hálózat (ICN) által kidolgozott kartellelles végrehajtási kézikönyv „Versenyhivatalok és a közbeszerzési szervek közötti kapcsolatokkal” foglalkozó fejezete.

⁽⁹⁾ Az összejátszással az OLAF által megrendelt, „A korrupció azonosítása és csökkentése a közbeszerzésekben az EU-ban” című, 2013 júniusában megjelent tanulmány is foglalkozott (elérhető: https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/docs/body/identifying_reducing_corruption_in_public_procurement_en.pdf).

⁽¹⁰⁾ 2012. július 17-én az OECD Tanácsa ajánlást fogadott el az összejátszással történő ajánlattétel elleni küzdelemlről a közbeszerzésben (<https://www.oecd.org/competition/oecdrecommendationonfightingbidrigginginpublicprocurement.htm>). Az ajánlás felhívja a kormányokat, hogy törekedjenek olyan közbeszerzési eljárásokra, amelyek célja a verseny előmozdítása és az ajánlatok során történő összejátszás kockázatának csökkentése. Az OECD versenyügyi részlege már 2009-ben nagyon részletes iránymutatásokat és ellenőrző listákat dolgozott ki a közbeszerzési ajánlatok során alkalmazott összejátszások leküzdésére. Az OECD ajánlása alapjául szolgált több, az összejátszással foglalkozó, a nemzeti hatóságok által kiadott iránymutató dokumentumnak.

⁽¹¹⁾ 2013-ban a Világbank kiadta a közbeszerzésekben részt vevő köztisztviselők számára a csalásokkal és korrupcióval kapcsolatos tudatosságról szóló kézikönyvét, amelyben egy külön rész foglalkozik az összejátszással. 2011-ben a Bank egy külön iránymutatást is kiadott az összejátszások elleni küzdelemlről az építőiparban, amelyet az egészségügyi termékek ágazatával együtt az összejátszás szempontjából legkiszolgáltatottabb ágazatnak minősített.

szerződést egy olyan gazdasági szereplőnek ítélik oda, aki a közérdeknek kárt okozva összejárt. Annak ellenére, hogy az európai és a nemzeti versenyhatóságok kulcsszerepet játszanak az összejárások elleni küzdelemben, rendkívül fontos, hogy az összejárásokat abban a szakaszban is kezeljük, amikor a legjobban számít, vagyis a szerződés odaítélése előtt. Ehhez a problémát a közbeszerzés szempontjából is meg kell oldani, ami azt jelenti, hogy a beszerzésért felelős, az odaítélési eljárásokat lefolytató tisztviselőket fel kell hatalmazni arra, hogy az eljárás során hatékonyan megakadályozzák és észleljék az összejárásokat megvalósító magatartást, továbbá reagáljanak arra. Ez magában foglalja a közbeszerzési irányelvekben biztosított eszközök használatát, különösen annak lehetőségét, hogy kizárjanak egy ajánlattevőt az eljárásból, ha kellően megalapozott információk állnak rendelkezésre arról, hogy összejáró a verseny tényleges korlátozása érdekében ⁽¹²⁾.

A „Közbeszerzés Európában és Európa szolgálatában” című 2017. évi közleményében (COM(2017) 572) ⁽¹³⁾ a Bizottság hat prioritási területet határozott meg, amelyekben a közbeszerzést egyértelmű és konkrét intézkedések révén hatékony eszközzé lehet alakítani az egyes tagállamok gazdaságpolitikai eszköztárában, ami jelentős előnyökkel fog járni a közbeszerzések eredményei tekintetében. „Az átláthatóság és az integritás növelése, valamint az adatok minőségének javítása” elnevezésű stratégiai prioritásban a Bizottság kifejezte szándékát, hogy

„Annak érdekében, hogy az összejárásra irányuló magatartás kockázata a minimálisra csökkenjen a közbeszerzési piacokon, (...) olyan eszközöket és kezdeményezéseket fog kidolgozni, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak, és felhívják rá a figyelmet. Ezek részét képezik az ajánlatkérő szervek piaci ismereteinek javítását célzó intézkedések, az ajánlatkérő szervezeteknek a közbeszerzési eljárások gondos tervezésben és részletes kidolgozásában történő támogatása, valamint a közbeszerzések és a versenyhatóságok közötti jobb együttműködés és információcsere. A Bizottság iránymutatásokat fog kidolgozni az új uniós irányelveknek az összejárásra vonatkozó kizárási okokra vonatkozó alkalmazásáról is.”

Az említett egyedi cselekvések mellett a 2017. évi közlemény „A közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés javítása” stratégiai prioritását is tartalmazza. Ebből a célból

„...a Bizottság arra ösztönzi a nem uniós országokat, hogy csatlakozzanak a közbeszerzésekről szóló WTO-megállapodáshoz, valamint erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a szabadkereskedelmi megállapodások részeként ambiciózus közbeszerzési rendelkezéseket sikerüljön elfogadtatni”.

A nemzetközi beszerzési piacok megnyitása és az új gazdasági szereplők részvételének lehetővé tétele a közbeszerzési eljárásokban, különösen azokban az országokban, ahol kisebb a beszerzési piac, és olyan ágazatokban, ahol a kínálat korlátozott, általában kulcsfontosságú eszköznek tekinthető, amely fokozza a versenyt, megelőzi a piaci koncentrációt vagy az oligopóliumok kialakulását és ennek következtében elriaszt az összejáró viselkedésektől.

Bizottság 2020. március 10-én „Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó hosszú távú cselekvési terv” című közleményében (COM(2020) 94 final) megerősítette a közbeszerzésekben történő összejárások elleni küzdelem iránti elkötelezettségét ⁽¹⁴⁾.

2.2. E kötelezettségvállalás teljesítésének irányadó elvei

Az összejárás problémájának kezelése érdekében tett politikai kötelezettségvállalásának teljesítése mellett a Bizottság olyan eszközök kidolgozásán is dolgozik, amelyek elsősorban a tagállamokban a beszerzési eljárásokat lebonyolító személyekre összpontosítanak. A cél annak biztosítása, hogy olyan megfelelő eszközökkel, képzéssel és támogatással rendelkezzenek, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy egy odaítélési eljárás során hatékonyan küzdjenek meg az összejárással.

A Bizottság szándéka nem az eddig elvégzett munka megkettőzése, sokkal inkább a szabályozási vagy igazgatási keret olyan vonatkozásainak kezelése, ahol az egyértelmű és növekvő piaci igény mutatkozik az iránymutatásra és a konkrét intézkedésekre.

A Bizottság az uniós tagállamokban már meglévő tapasztalatokból és bevált gyakorlatokból merít ihletet. 21 tagállam nagyon lényegi válaszokat adott a Bizottság 2019 februárjában feltett tíz kérdésére, gyakorlati segítséget nyújtva ezzel a probléma kezeléséhez. A Bizottság arra törekszik, hogy a bejelentett eszközök kidolgozásában folyamatosan vegyenek részt a nemzeti beszerzési és versenyügyi szakértők, annak biztosítása érdekében, hogy minden megtett intézkedés valódi hozzáadott értéket teremtsen az összejárás elleni küzdelemben, és az ajánlatkérő szervek valós szükségleteire összpontosítson.

⁽¹²⁾ Ezt e közlemény 5.1. szakasza elemzi.

⁽¹³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2017%3A572%3AFIN>

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-enforcement-implementation-single-market-rules_en_0.pdf

2.3. E közlemény célja

E közlemény részletesen ismerteti a fent említett 2017. évi közleményben bejelentett, a Bizottság által annak érdekében bevezetni tervezett eszközöket, hogy hatékony segítséget nyújtson a tagállamoknak és ajánlatkérő szervezeteknek a közbeszerzésekben történő összejárás problémájának leküzdésében. Ezek az eszközök a következőket célozzák:

- **A tagállamok és az ajánlatkérő szervek támogatása a probléma kezeléséhez szükséges kapacitásépítésben,** különösen az összejárásokról való elriasztás, felderítésük és kezelésük módszereinek beépítésével a közbeszerzések professzionalizálódását célzó, folyamatban lévő bizottsági kezdeményezésekbe. A módszerek közé tartozik a piaci ismeretek bővítése, az eljárások átalakítása a gazdasági szereplők maximális részvételének ösztönzése érdekében, valamint az összejárás kockázatának csökkentése és a tudatosság növelése (lásd a 3. szakaszt).
- **Az együttműködés ösztönzése a nemzeti központi beszerzési⁽¹⁵⁾ és versenyhatóságok között** az ajánlatkérők hatékony és folyamatos támogatásának biztosítása érdekében (lásd a 4. szakaszt).

Ez a közlemény azt a meghirdetett tömör, felhasználóbarát és könnyen olvasható **iránymutatást is tartalmazza az ajánlatkérők számára, amely arról szól, hogyan alkalmazzák a közbeszerzési irányelvekben az összejárásról kapcsolatos kizárási okot.** Ez az iránymutatás az 5. szakaszban található és melléklete meghatároz egy sor eszközt az összejárásról való elriasztásra és a gyanús esetek jobb felderítésére és kezelésére.

3. A TAGÁLLAMOK ÉS AZ AJÁNLATKÉRŐ SZERVEK TÁMOGATÁSA

Az összejárás problémájának kezelése az odaítélési eljárás befejezése előtt a tagállamok és az ajánlatkérő szervek együttes erőfeszítéseit igényli az odaítélési eljárás megfelelő lebonyolításához szükséges adminisztratív kapacitás kiépítése érdekében. Az ilyen kapacitás kiépítése érdekében a tagállamok és az ajánlatkérő szervek fontolóra vehetik az alábbi intézkedések meghozatalát:

- Olyan **erőforrások** (különösen emberi erőforrások) **rendelkezésre bocsátása,** amelyek alkalmasak az odaítélési eljárások végrehajtására, ideértve az összejárás gyanúja eseteinek megfelelő és időben történő kezelésének képességét is.
- **A rendelkezésre álló adminisztratív ösztönzők felhasználása** a beszerzési eljárásokat lebonyolító és az esetleges összejárásos eseteket aktívan felderítő, kezelő és jelentő **alkalmazottak jutalmazására.**
- **Képzés és tájékoztató események szervezése a beszerzésért felelős alkalmazottak számára.** A személyzet képzése elsősorban arra irányulna, hogy felhívja a figyelmet az összejárásokról az odaítélési eljárásokra gyakorolt hátrányos hatására, elősegítse a közigazgatás egész területén az összejárás aktív kezelését fontosnak tartó szolgáltatási kultúrát, és hogy a beszerzésért felelős alkalmazottakat olyan gyakorlati készségekkel vértseze fel, amelyek lehetővé teszik számukra a probléma gyakorlati kezelését. A tanfolyamok kiterjedhetnek a piaci ismeretek bővítésére, olyan eljárások tervezésére és végrehajtására, amelyek korlátozzák az összejárás kockázatát és ösztönzik a gazdasági szereplőket az odaítélési eljárásokban való részvételre, valamint minden rendelkezésre álló eszközt és módszert felhasználnak az összejárás észlelésére az odaítélési eljárás során. Célszerű továbbá a beszerzésért felelős tisztviselők részére a kartellekkel kapcsolatos versenyjogi alapelvekről is képzést biztosítani.

Az uniós tagállamok e tekintetben tisztában vannak a beszerzéssel foglalkozó személyzet professzionalizálásának fontosságával. Legtöbbjük iránymutatásokat vagy egyéb információkat tett közzé az összejárásokról megelőzéséről és felderítéséről. Néhány tagállam gyakorlati eszközöket is kifejlesztett (vagy ezek éppen fejlesztés alatt állnak) a rendelkezésre álló információk átvilágítására a gyanús ajánlatok hatékonyabb felderítése érdekében. A legtöbb tagállamban tájékoztató kampányokat és képzéseket szerveznek az ajánlatkérők és a beszerzésért felelős tisztviselők számára az összejárásokról elleni küzdelemről.

Annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet erre a kérdésre és támogassa a tagállamok által tett intézkedéseket, a Bizottság arra törekszik, hogy az összejárás elleni küzdelmet különféle módokon beépítse a közbeszerzések professzionalizálódását célzó, folyamatban lévő kezdeményezéseibe (a professzionalizációról szóló 2017. évi ajánlásával összhangban). Ez a következőket foglalja magában:

- Az összejárásokról megelőzését és felderítését szolgáló szakmai készségek beépítése a közbeszerzési szakemberek számára készült európai kompetenciakeretbe (ProcurCompEU)⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁵⁾ E közlemény alkalmazásában a „központi beszerzési hatóságok” azt a hatóságot, szervezeti egységet vagy intézményt jelentik, amelynek nemzeti szinten feladata a közbeszerzési jogi keretek nemzeti szintű kidolgozása, végrehajtása, nyomon követése és/vagy működésének támogatása. Ez nem sérti a tagállamoknak a nemzeti közigazgatás megszervezésére vonatkozó hatáskörét.

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/policies/public-procurement/support-tools-public-buyers/professionalisation-public-buyers/procurcompeu-european-competency-framework-public-procurement-professionals_en

- A nemzeti szinten kidolgozott bevált gyakorlatok és eszközök megosztása az összes tagállammal a Bizottság szakértői csoportjain vagy a rendelkezésre álló digitális kommunikációs eszközökön keresztül.
- A nemzeti versenyhatóságok (különösen az összejátszási esetekkel a gyakorlatban foglalkozó tisztviselők) részvételének előmozdítása a tájékoztató eseményekben és a beszerzésért felelős tisztviselők képzésében, tekintettel arra, hogy a nemzeti versenyhatóságok ebben a témában már rendelkezésre álló szakértelemmel bírnak (lásd még a 4. szakaszt).
- Célzott fellépések népszerűsítése a tagállamok kisebb ajánlatkérő szerveinek támogatása érdekében. Ez kiterjedhet olyan módszerekre, amelyek lehetővé teszik a nemzeti központi beszerzési hatóságok számára, hogy átfogó támogatást nyújtsanak a kisebb ajánlatkérő szervezeteknek az odaítélési eljárások lefolytatásakor, vagy az igényeiknek megfelelően speciális képzési modulokat állítsanak össze.
- Bevált gyakorlatok cseréje azzal kapcsolatban, hogyan ösztönözhető a beszerzésért felelős tisztviselők az összejátszásra utaló gyanús esetek aktív felderítésére.
- Együttműködés más nemzetközi szervezetekkel (például az OECD-vel, a WTO-val, a Világbankkal és az EBRD-vel) az összejátszások elleni küzdelem terén szerzett ismeretek és tapasztalatok nemzetközi tudástárának előmozdítása érdekében, ideértve a globális piacok megnyitásával, valamint az eljárások versenypárti módon, a gazdasági szereplők maximális bevonásával történő tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos ismereteket és tapasztalatokat.

A fent említett 2017. évi közleménynek megfelelően különös figyelmet kell fordítani az érzékenynek tekintett gazdasági ágazatokra, vagy összejátszásnak való kitétségük miatt (például a kínálat vagy a kereslet koncentrációja következtében, a központi szint alatt vagy helyi szinten lefolytatott alacsony volumenű odaítélési eljárások esetén), vagy azért, mert gazdasági méretük illetve a társadalomban betöltött szerepük miatt fontosak (például az építőipar, az egészségügy és az informatikai ágazat).

4. A NEMZETI KÖZPONTI BESZERZÉSI ÉS VERSENYHATÓSÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK JAVÍTÁSA

A közbeszerzések során történő összejátszás hatékony kezelése átfogó megközelítést igényel az ajánlatkérőktől, a közbeszerzésre és a versenyre vonatkozó ismeretek és szakértelem felhasználásával. Az ajánlatkérő szervek e feladatát támogató átfogó, stabil és hatékony keretrendszer létrehozása teljes körű együttműködést igényel a nemzeti központi beszerzési és versenyhatóságok között.

Egyes tagállamokban ezek a hatóságok *ad hoc* megállapodásban rögzítették az összejátszás elleni küzdelemben folytatott szorosabb együttműködés feltételeit (vagy ez éppen folyamatban van). Az ilyen megállapodások a gyakorlatban elősegítik az információk, tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjét a közbeszerzések során tanúsított versenyellenes magatartás elleni küzdelem érdekében. Egyes tagállamokban, például Svédországban és Németországban, a Versenyhivatal felügyeleti szerepet is betölt a közbeszerzési szabályok érvényesítésében.

Az ilyen együttműködés formájától függetlenül a Bizottság határozottan ösztönzi a tagállamok központi beszerzési és versenyhatóságainak azon kezdeményezését, hogy egyesítsék erejüket a közbeszerzés során történő összejátszás elleni küzdelemben. Ez lehetővé tenné a tagállamok és központi hatóságaik számára, hogy hatékonyabban dolgozzanak ki és hajtsanak végre az ajánlatkérő szervezetek támogató intézkedéseket, például:

- Egy olyan biztonságos szolgáltatás létrehozása (kapcsolattartó pont vagy segélyvonal formájában), amely támogatást nyújt az ajánlatkérők számára.
- Az uniós vagy nemzeti szinten rendelkezésre álló olyan eszközök használatának előmozdítása, amelyek lehetővé teszik az összejátszási esetek bejelentését és erre ösztönzik az egyéneket vagy vállalkozásokat, különös tekintettel a visszaélések bejelentését szolgáló mechanizmusokra, illetve az engedékenységi programokra ⁽¹⁷⁾.
- Az ajánlatkérő szervek gyakorlati eljárásának lépésről lépésre történő kidolgozása a központi beszerzési és versenyhatóságoktól történő szakértői segítségkérés esetére.
- A hatóságok információhoz való hozzáféréseinek megkönnyítése az összejátszás gyanújának kezelésével összefüggő feladataik ellátása során. A tagállamok jogi kereteik között, valamint az uniós ⁽¹⁸⁾ és nemzeti adatvédelmi előírások megfelelő tiszteletben tartásával mérlegelhetik az alábbiakat:
- Hozzáférés biztosítása versenyhatóságaik számára az elektronikus beszerzési adatbázisokhoz (például a rendelkezésre álló nemzeti szerződési nyilvántartásokhoz) és a vizsgált esetekre vonatkozó pályázatokhoz.

⁽¹⁷⁾ Lásd az Európai Bizottság által bevezetett ilyen eszköz példáját: <https://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>

⁽¹⁸⁾ Különös tekintettel az általános adatvédelmi rendeletre ((EU) 2016/679 rendelet).

- A rendelkezésre álló információk cseréjének lehetővé tétele a beszerzési és a versenyhatóságok között annak érdekében, hogy e hatóságok felmérhessék, vannak-e összejátszási mintázatok a gazdasági szereplők között.
- A központi beszerzési és versenyhatóságok kötelező tájékoztatása az ajánlatkérő szervek által azokról az esetekről, amikor az összejátszás gyanúja miatt kizártak egy gazdasági szereplőt (lásd még az 5.8. szakaszt). Ez lehetővé tenné a központi hatóságok számára, hogy nyomon kövessék és megfigyeljék az irányelvekben előírt kizárási ok nemzeti szintű alkalmazását, és elvégezzék az ilyen esetek szükséges utólagos ellenőrzését (amikor például a versenyszabályok alapján vizsgálják az eseteket, vagy felmerül a gazdasági szereplőnek az eljárásokból egy meghatározott időre történő kizárása).
- Nemzeti adatbázis létrehozása azokról az esetekről, amikor a gazdasági szereplőket összejátszás miatt zárták ki, a nemzeti jog, valamint az uniós⁽¹⁹⁾ és a nemzeti adatvédelmi előírások megfelelő tiszteletben tartásával. Egy ilyen adatbázis az ajánlatkérő szervek számára könnyen hozzáférhető információkat szolgáltatna a múltban összejátszásban érintett gazdasági szereplőkről, megkönnyítve ezzel integritásuk és megbízhatóságuk értékelését. Ez segítené a központi nemzeti hatóságokat egyfelől annak nyomon követésében is, hogy a különböző ajánlatkérők miként kezelik a hasonló eseteket, másrészt pedig támogatná a gazdasági szereplők odaítélési eljárásokból való kizárására vonatkozó döntések hatékony végrehajtását.
- Olyan opcionális eszközök bevezetése a nemzeti közbeszerzési keretbe az ajánlatkérők számára, amelyek hatékonyan elriasztanak a gazdasági szereplőket az összejátszástól. Többek között a következők tartozhatnak ide:
- Annak előírása valamennyi ajánlattevő számára, hogy az ajánlattal együtt nyújtson be külön nyilatkozatot az ajánlatok független meghatározásáról⁽²⁰⁾ és
- A szerződés olyan kifejezett záradékai, amelyek előírják az ajánlatkérő jogát a szerződés felmondására vagy kártérítés követelésére, ha a vállalkozót összejátszásban érintettek találják.
- Együttműködés a közbeszerzési adatok elemzésében az odaítélési eljárásokban történő összejátszás nyomainak könnyebb felderítése érdekében. Ennek érdekében a tagállamokat arra ösztönzik, hogy nemzeti szinten vezessenek be az elektronikus beszerzési adatbázisokban rendelkezésre álló nagy mennyiségű adat összegyűjtésére és elemzésére szolgáló egyszerű és könnyen alkalmazható módszereket (esetleg algoritmusok, mesterséges intelligencia algoritmusok vagy gépi tanulás segítségével).
- A közbeszerzéssel és a versennyel kapcsolatos képzések közös szervezése a beszerzéssel és a versennyel foglalkozó munkatársak számára annak érdekében, hogy mindkét szakmai közösség megismerje egymás munkavégzési kereteit és gyakorlatát.
- A kiválasztott odaítélési eljárások közös időszakos felülvizsgálatát szolgáló rendszer kialakítása az összejátszások eseteinek azonosítása és az érzékeny ágazatok beszerzéseinek nyomon követése érdekében.
- A közbeszerzésben aktív üzleti közösséget megcélzó olyan tájékoztató kampányok lebonyolítása, amelyek felhívják a figyelmet a közbeszerzési eljárásokban való részvételre vonatkozó jogi elvárásokra, az összejátszást megvalósító magatartás lehetséges következményeire, valamint a tisztességes verseny előnyeire a közbeszerzési piacon mind a közsféra vásárlói, mind pedig a vállalatok számára.

A Bizottság megvizsgálja, hogyan támogathatná a tagállamok erőfeszítéseit a központi beszerzési és versenyhatóságok között szükséges szinergiák nemzeti szintű megvalósítására (így az állandó együttműködés, információcseré és segítségnyújtás hatékony és gyakorlati mechanizmusait), például:

- A beszerzésért felelős tisztviselőket támogató nemzeti mechanizmusokra, valamint a központi közbeszerzési és versenyhatóságok közötti nemzeti együttműködési módokra vonatkozó bevált gyakorlatok bemutatása a Bizottság szakértői csoportjaiban folytatott megbeszélések során. Ideális esetben ez kiterjed az ilyen intézkedésekkel rendelkező tagállamok bemutatására. Ehhez inspirációs forrást jelenthet a Nemzetközi Versenyügyi Hálózat által kidolgozott iránymutatás (lásd az 1.3. szakaszt).

⁽¹⁹⁾ Lásd a 18. lábjegyzetet.

⁽²⁰⁾ Az egységes európai közbeszerzési dokumentum (ESPD) benyújtásakor a gazdasági szereplőknek már nyilatkozniuk kell arról, hogy kötöttek-e összejátszást megvalósító megállapodást. A Bizottság a jövőben fontolóra veheti e rendelkezés kiegészítését olyan nyilatkozat kérésével, amely megerősíti, hogy az ajánlattevő függetlenül dolgozta ki ajánlatát. Az OECD készített egy példát az ilyen típusú nyilatkozatokra: <https://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/search/certificate-independent-bid-determination.pdf>

- Egy első közös találkozó vagy munkaértekezlet megszervezése a gyakorlati közbeszerzési szakemberek és a versenyügyi szakértők szakmai közösségeinek meghívásával. A Bizottság mérlegelheti továbbá annak lehetőségét, hogy szükség esetén létrehozzon egy uniós szintű fórumot a határokon átnyúló együttműködés ösztönzése, valamint az ezen a területen folytatott információk, tapasztalatok és ismeretek cseréje érdekében. Egy ilyen fórum felhasználható lenne az olyan kérdések megvitatására és tapasztalatcseréjére, mint például az adatgyűjtés és az unión belüli összejátszás mutatóinak elemzése terén létező uniós szintű megosztott gyakorlatok kérdése, az uniós jog által biztosított „a megbízhatóság igazolása” lehetőségének működése (lásd: 5.7. szakasz), vagy az, hogyan működik a 2014/104/EU irányelv ⁽²¹⁾ az összejátszást megvalósító gyakorlatok által okozott károk esetén.

Ezenkívül a Bizottság meg fogja fontolni a nemzeti központi beszerzési és versenyhatóságok közötti együttműködés és információcsere uniós szintű előmozdításának lehetőségeit, összhangban az uniós ⁽²²⁾ és a nemzeti adatvédelmi jogszabályokkal, annak érdekében, hogy lehetővé tegye azon gazdasági szereplőkkel kapcsolatos információk megosztását az Unióban, akiket összejátszás miatt kizártak az odaítélési eljárásokból. Inspiráció meríthető olyan meglévő létesítményekből, mint például a belső piaci információs rendszer ⁽²³⁾, az Európai Versenyügyi Hálózat központi információs rendszere (Európai Versenyhatóságok Információs Rendszere) vagy a Bizottság nagy infrastrukturális projektekre vonatkozó önkéntes előzetes mechanizmusa keretében kidolgozott információcsere-mechanizmus ⁽²⁴⁾.

5. IRÁNYMUTATÁS AZ AJÁNLATKÉRŐ SZERVEK SZÁMÁRA AZ ÖSSZEJÁTSZÁSSAL KAPCSOLATOS KIZÁRÁSI OK ALKALMAZÁSÁNAK MÓDJÁRA A 2014/23/EU IRÁNYELV 38. CIKKE (7) BEKEZDÉSÉNEK e) PONTJÁVAL, A 2014/24/EU IRÁNYELV 57. CIKKE (4) BEKEZDÉSÉNEK d) PONTJÁVAL ÉS A 2014/25/EU IRÁNYELV 80. CIKKE (1) BEKEZDÉSÉVEL ÖSSZHANGBAN

A közlemény e szakasza a Bizottság jogilag nem kötelező erejű álláspontját tartalmazza a 2014/23/EU irányelv 38. cikke (7) bekezdésének e) pontjában, a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontjában és a 2014/25/EU irányelv 80. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, az összejátszással kapcsolatos kizárási ok alkalmazásának módjáról. Azokra a konkrét kérdésekre összpontosít, amelyekkel a tagállamok az irányelvek végrehajtása során, a beszerzésért felelős tisztviselők pedig az odaítélési eljárásokban az ajánlatok értékelésekor találkoztak. Ez az álláspont nem érinti a tagállamok hatáskörét az irányelvek átültetése és alkalmazása során, és nem hoz létre új szabályokat vagy kötelezettségeket. Az e közleményben említett uniós jogi rendelkezések jogilag kötelező értelmezésére csak az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) illetékes.

Az ilyen iránymutatás teljessége és használhatósága érdekében e közlemény a mellékletben egyszerű és tömör tanácsokat is tartalmaz, amelyek elsősorban az ajánlatkérő szervek számára az odaítélési eljárásokat előkészítő és végrehajtó beszerzésért felelős tisztviselőknek szólnak. Számos olyan eszközt és úgynevezett figyelmeztető jelzést határoz meg, amelyeket a Bizottság véleménye szerint a beszerzésért felelős tisztviselők a legegyszerűbben használhatnak az egész odaítélési eljárás során az összejátszásoktól való visszatartásra, illetve azok felderítésére és kezelésére. Ez a tanácsadás tükrözi az olyan szervezetek és szolgáltatók, mint például az OECD, az OLAF vagy a nemzeti versenyhatóságok által az elmúlt években végzett értékes tevékenységeket, amelyek az összejátszás elleni küzdelem terén átfogó és könnyen elérhető iránymutatásokat nyújtottak és beszámoltak a bevált gyakorlatokról a beszerzésért felelős tisztviselőknek.

5.1. Az alkalmazandó jogszabályok és ezek eddigi megvalósítása

A gazdasági szereplők közötti összejátszást az uniós jog szerint tiltja az EUMSZ 101. cikke ⁽²⁵⁾, amely előírja, hogy:

„1. A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása...”

Ha az összejátszás (potenciálisan) nem befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet, akkor is büntethető lehet a nemzeti versenyszabályok szerint.

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. november 26-i 2014/104/EU irányelve a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról.

⁽²²⁾ Lásd a 18. lábjegyzetet.

⁽²³⁾ Lásd a 2014/24/EU irányelv (128) preambulumbekendését.

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/pp-large-projects/>

⁽²⁵⁾ 2020. április 8-án a Bizottság „Ideiglenes keret az üzleti együttműködéssel kapcsolatos antitruszt kérdések vizsgálatára a jelenlegi COVID-19-járvány miatt kialakuló sürgős helyzetekre válaszul” címmel közleményt fogadott el (C(2020) 3200 final). Ez versenyjogi szempontból foglalkozik a gazdasági szereplők közötti együttműködés lehetséges formáival az alapvetően szűkös rendelkezésre álló termékek és szolgáltatások ellátásának és megfelelő elosztásának biztosítása érdekében a Covid19-járvány során.

A közbeszerzési irányelvek 2014-es generációjának hatálybalépése előtt az összejárás ajánlattevőket a 2004/18/EK irányelv 45. cikkének (2) bekezdése alapján ki lehetett zárni a pályázati eljárásokból, feltéve, hogy a szakmai magatartásukkal összefüggő bűncselekmény miatt jogerős ítélettel elítélték őket (45. cikk (2) bekezdés c) pont), vagy az ajánlatkérő szervek által bármilyen módon bizonyított súlyos szakmai kötelességszegést követtek el (45. cikk (2) bekezdés d) pont) ⁽²⁶⁾. Az utóbbi opcionális kizárási ok alkalmazásakor az ajánlatkérő szervek a versenyszabályok megsértését, például az összejárászt is használhatják az ilyen kizárás indokaként, feltéve, hogy az említett cikkben meghatározott feltételek teljesülnek ⁽²⁷⁾.

A 2014-es közbeszerzési irányelvek új kötelező és opcionális kizárási okok bevezetésével módosították a kizárási szabályokat, a gazdasági szereplők által „a megbízhatóság igazolását” szolgáló intézkedésekre való hivatkozás lehetőségével és a kizárás maximális időtartamával. Első ízben határozták meg kifejezetten az összejárászt, mint a gazdasági szereplők odaítélési eljárásokból történő kizárásának opcionális okát. Pontosabban, a 2014/24/EU irányelv (a továbbiakban: az irányelv) 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja előírja, hogy az ajánlatkérő szerv kizárhat gazdasági szereplőt a közbeszerzési eljárásban való részvételből, illetve a tagállamok kötelezhetik az ajánlatkérő szervet a gazdasági szereplő kizárására:

„d) ha az ajánlatkérő szervnek kellően megalapozott információi vannak annak megállapításához, hogy a gazdasági szereplő más gazdasági szereplőkkel a verseny torzítására irányuló megállapodást kötött”.

Ezt az opcionális kizárási okot tükrözi a koncessziókról szóló 2014/23/EU irányelv 38. cikke (7) bekezdésének e) pontja is, és alkalmazható a közüzemi szolgáltatásokról szóló 2014/25/EU irányelv hatálya alá tartozó beszerzésekre, annak 80. cikke (1) bekezdése alapján ⁽²⁸⁾.

Az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése bevezeti a gazdasági szereplő jogát arra, hogy az általában a „megbízhatóság igazolásának” nevezett intézkedésekkel éljen (további elemzése az 5.7. szakaszban található), előírva azt, hogy:

„Az (1) és a (4) bekezdésben említett helyzetek valamelyikében lévő gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat a tekintetben, hogy a releváns kizárási ok ellenére az általa tett intézkedések kellőképpen igazolják a megbízhatóságát. Amennyiben ez a bizonyíték kielégítőnek minősül, a gazdasági szereplőt nem lehet kizárni a közbeszerzési eljárásból.

Ennek érdekében a gazdasági szereplőnek bizonyítania kell, hogy a bűncselekménnyel vagy kötelességszegéssel okozott kárt megtérítette vagy vállalta annak megtérítését, a nyomozó hatóságokkal aktívan együttműködve átfogóan tisztázta a tényeket és a körülményeket, és olyan konkrét technikai, szervezeti és személyi intézkedéseket hozott, amelyek alkalmasak a további bűncselekmények vagy kötelességszegések megelőzésére.

A gazdasági szereplő által hozott intézkedéseket a bűncselekmény vagy kötelességszegés súlyosságának és sajátos körülményeinek figyelembevételével kell értékelné. Ha az intézkedések nem minősülnek megfelelőnek, a gazdasági szereplő részére indokolást kell adnia döntéséről.

Az a gazdasági szereplő, amelyet jogerős határozattal zártak ki a közbeszerzési vagy koncesszió odaítélésére irányuló eljárásokban való részvételből, a kizárásnak az említett határozatból következő időtartama alatt nem jogosult igénybe venni az ebben a bekezdésben meghatározott lehetőséget azon tagállamokban, amelyekben a határozat jogerős”.

Végül pedig irányelv 57. cikkének (7) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok (...) meghatározzák e cikk végrehajtási feltételeit. Meghatározzák különösen a kizárás maximális időtartamát arra az esetre, amikor a gazdasági szereplő nem teszi meg a megbízhatóságának igazolására szolgáló, a (6) bekezdésben meghatározott intézkedéseket. Ha a kizárás időtartamát nem jogerős határozat állapította meg, akkor az nem haladhatja meg a jogerős ítélet meghozatalának időpontjától számított öt évet az (1) bekezdésben említett esetekben és az említett időponttól számított három évet a (4) bekezdésben említett esetekben.”

⁽²⁶⁾ Ezek a kizárási okok a 2004/17/EK irányelv alapján is alkalmazhatók voltak, annak 54. cikke (4) bekezdésével összhangban.

⁽²⁷⁾ Lásd a Bíróság C-425/18. sz., CNS-ügyben, 2019. június 4-én hozott végzésének 18. és 33. pontját.

⁽²⁸⁾ Az e közlemény 5. szakaszában kizárólag a 2014/24/EU irányelvre vagy annak rendelkezéseire történő hivatkozásokat úgy kell értelmezni, hogy azok a 2014/23/EU és a 2014/25/EU irányelv megfelelő rendelkezéseire is kiterjednek.

A tagállamok több olyan esetről is beszámoltak, amikor az ajánlatkérő szervek egyeztettek a nemzeti versenyhatósággal a gyanús ajánlatok kezeléséről. Néhány tagállamban az ajánlatkérő szervek ténylegesen döntöttek gazdasági szereplők kizárásáról az összejátszás gyanúja miatt. Az ilyen kizárásokra vonatkozó információk azonban nem perdöntők, mivel a legtöbb tagállamban az ajánlatkérő szervezeteknek nem kell jelenteniük ezeket a döntéseket a nemzeti központi beszerzési vagy versenyhatóságoknak.

Néhány tagállamban a kizárási ok alkalmazásával kapcsolatos ügyek a nemzeti bíróságokhoz is eljutottak.

Az irányelvek nem foglalkoznak kifejezetten sem annak a következményével, ha az ajánlatkérő szerv gazdasági szereplőt kizáró határozata ellen esetleg sikeres jogorvoslattal élnek, sem azzal, ha a nemzeti versenyhatóság az odaítélési határozat meghozatala után ellentétes döntést hoz az ügyben. Az ilyen következmények meghatározása a tagállamok feladata.

5.2. Az összejátszással kapcsolatos kizárási ok hatálya: az összehangolt magatartások lefedettsége és kölcsönhatás a súlyos szakmai kötelezettségszegés miatti kizárási okkal

A gazdasági szereplők összejátszás gyanúja miatti kizárásának lehetőségét az irányelv nem értelmezi az odaítélési eljárás előtti vagy alatti magatartása miatti szankcióként. Sokkal inkább az egyenlő bánásmód és a verseny elveinek való megfelelés biztosításának eszközeként szolgál az odaítélési eljárásban, valamint biztosítja a jövőbeli vállalkozó integritását, megbízhatóságát és alkalmasságát a szerződés teljesítésére ⁽²⁹⁾.

A kizárási ok által lefedett magatartás típusát tekintve az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja és az EUMSZ 101. cikkének szövege közötti különbségek kétségeket ébresztettek a tekintetben, hogy mely jogellenes gyakorlatokat kell figyelembe venni az ajánlatkérőnek e kizárási ok alkalmazása során.

Az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja valójában csak „más gazdasági szereplőkkel a verseny torzítására irányuló megállapodásra” utal, míg az EUMSZ 101. cikke a következőket fedi le: „vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulási által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása”. Az irányelvet a Szerződéssel összhangban értelmezve lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok az irányelv nemzeti jogba történő átültetésekor megfontolják azt, hogy a közbeszerzések során nem csak a megállapodások, hanem a verseny torzítását célzó összehangolt magatartások is kiválthassák ennek a kizárási oknak az alkalmazását. Alternatív megoldásként a tagállamok a versenyszabályok megsértésének egyéb formáit a súlyos szakmai kötelezettségszegés esetének tekinthetik, ami indokolja egy gazdasági szereplő esetleges kizárását az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének c) pontja alapján ⁽³⁰⁾.

Az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontjában meghatározott összejátszással kapcsolatos kizárási ok és az 57. cikk (4) bekezdése c) pontja szerinti súlyos szakmai kötelezettségszegés miatti kizárási ok közötti különbséggel kapcsolatban is felmerülhet néhány kérdés. Mint fent említettük, a 2014-es irányelvek hatálybalépéséig ez utóbbi rendelkezés szolgált alapul arra, hogy a versenyszabályok megsértése esetén kizárjanak egy gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból ⁽³¹⁾. Mindkét kizárási ok továbbra is ugyanazt a célt szolgálhatja (az irányelv (101) preambulumbekkezdésében megerősített azon lehetőség, amely a versenyszabályok megsértését kifejezetten a súlyos szakmai kötelezettségszegés esetének minősíti), mindkettő választható az ajánlatkérő szervek számára, és pontosan ugyanaz a hatásuk, nevezetesen az ajánlattevő kizárása az eljárásból. Az összejátszással kapcsolatos indok 57. cikk (4) bekezdésének d) pontjában történő kiegészítést egy specifikusabb eszközként alakították ki, amely az ajánlatkérő szervek rendelkezésre álló lehetőségeket kiterjeszti az összejátszás helyzetének kezelésére is. Úgy tűnik, hogy a két rendelkezés között a legfontosabb különbség a bizonyosság mértéke, amely ahhoz szükséges, hogy az ajánlatkérő kizárja az ajánlattevőt az eljárásból. Az 57. cikk (4) bekezdés c) pontjának alkalmazásához az szükséges, hogy az ajánlatkérő szerv „megfelelő módon bizonyítani tudja, hogy a gazdasági szereplő súlyos szakmai kötelezettségszegést követett el”. Ezzel szemben az 57. cikk (4) bekezdésének d) pontja akkor is lehetővé teszi egy ajánlattevő kizárását „ha az ajánlatkérő szervnek kellően megalapozott információi vannak annak megállapításához, hogy a gazdasági szereplő más gazdasági szereplőkkel a verseny torzítására irányuló megállapodást kötött”. Az ajánlatkérő feladata eseti alapon megítélni azt, hogy a két indok közül melyik tekinthető alkalmazhatónak, arra is figyelemmel, hogy az irányelv egyetlen rendelkezése sem akadályozza az ajánlatkérőt abban, hogy egy ajánlattevőt egynél több kizárási ok alapján zárjon ki az eljárásból.

⁽²⁹⁾ Lásd az irányelv (101) preambulumbekkezdését.

⁽³⁰⁾ Ahogyan ezt az irányelv (101) preambulumbekkezdése megerősíti.

⁽³¹⁾ Lásd a Bíróság fent említett CNS végzésének 18. és 33. pontjait.

5.3. Az ajánlatkérő szervek hatásköre a kizárási ok alkalmazására: széles mérlegelési jogkör és annak korlátai

Az irányelv 57. cikkének (4) bekezdése széles mérlegelési jogkört enged az ajánlatkérőknek abban a tekintetben, hogy kizárják-e az ajánlattevőt az eljárásból, ha kellően megalapozott információk jelzik az összejártszást.

Az 57. cikk (4) bekezdésének d) pontja nem határozza meg részletesebben és nem is utal arra, mi minősülhet pontosan információnak, vagy hogy egy ilyen információ mikor tekinthető kellően megalapozottnak ahhoz, hogy kizárják az ajánlattevőt. Úgy tűnik, az uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy lehetővé tegye az ajánlatkérők számára e kizárási ok teljesülésének eseti alapon történő értékelését az ajánlattevő tekintetében, anélkül azonban, hogy túlzott részletességgel szabályozná a kérdést⁽³²⁾. Ennek a kizárási oknak az opcionális jellege azt jelenti, hogy az ajánlatkérő szervek az odaítélési eljárásban benntarthatják az ajánlattevőt még akkor is, ha kellően megalapozott információkkal rendelkeznek az összejártszásról (kivéve, ha a nemzeti jogszabályok előírják az ajánlatkérő szerv számára az ajánlattevő kizárását – lásd alább).

A Bíróság következetesen megerősítette, hogy az irányelv 57. cikkének (4) bekezdése alapján az ajánlatkérő szerv (és nem egy másik nemzeti bíróság vagy szerv) feladata annak független értékelése, ki kell-e zárni egy gazdasági szereplőt egy adott odaítélési eljárásból⁽³³⁾. Ahogy a Bíróság nagyon célratorően megfogalmazta, „az ajánlatkérő szerv rendelkezésére álló azon lehetőségnek, hogy kizárjon egy ajánlatkérőt valamely közbeszerzési eljárásból, elsősorban az a célja, hogy e szerv számára lehetővé váljon minden egyes ajánlattevő tisztességének és megbízhatóságának értékelése”, különös tekintettel a nyertes ajánlattevő megbízhatóságának biztosítására, „amelyen az ajánlatkérő szerv által belé vetett bizalom nyugszik”⁽³⁴⁾.

Az ajánlatkérők széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, ha arra kerül sor, hogy az ajánlattevőt kizárják-e az összejártszás gyanúja miatt. Az irányelv azonban meghatároz néhány korlátot.

Először is, az irányelv nemzeti jogba történő átültetésekor a tagállamok kötelezhetik az ajánlatkérő szerveiket, hogy alkalmazzák az irányelv 57. cikkének (4) bekezdésében előírt opcionális kizárási okokat, és az 57. cikk (4) bekezdésének d) pontja esetében kizárják ajánlattevőt az odaítélési eljárásból, ha kellően megalapozott információkkal rendelkeznek az összejártszásról⁽³⁵⁾.

Ezenkívül az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése értelmében a tagállamoknak joguk van meghatározni e cikk végrehajtási feltételeit, az uniós joggal összhangban, különös tekintettel annak biztosítására, hogy az ajánlatkérő szervek nemzeti szinten következetes megközelítést alkalmazzanak a kérdésben. Az irányelv (102) preambulumbekzdése elismeri a tagállamok azon lehetőségét, hogy ilyen feltételeket határozzanak meg az ajánlattevő által előterjesztett „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelésének egyedi esete esetén. Bármely ilyen feltétel azonban nem változtathatja meg, nem módosíthatja, nem terjesztheti vagy korlátozhatja a cikk (4) bekezdésében meghatározott kizárási okok körét vagy indokolását, nem korlátozhatja az ajánlatkérő szervek mérlegelési jogkörét, és nem sértheti, illetve nem előlegezheti meg döntéseiket. Az ilyen feltételek célja nemzeti szinten meghatározni azokat a feltételeket, amelyek mellett az ajánlatkérő szervek gyakorolhatják az irányelvben előírt hatásköreiket⁽³⁶⁾.

Másodszor, az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése alapján az ajánlattevő azzal is bizonyíthatja megbízhatóságát, hogy benyújtja az ajánlatkérőnek az említett bekezdésben hivatkozott, arra vonatkozó bizonyítékokat, hogy megtette a köteleességszegése negatív hatásainak orvoslását szolgáló kellő megfelelési intézkedéseket (vagy „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket). Az irányelv (102) preambulumbekzdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha ezek az intézkedések elegendő garanciát nyújtanak, az adott gazdasági szereplőt kizárólag ezen az alapon a továbbiakban nem lehet kizárni”.

Az ajánlatkérő köteles megvizsgálni ezeket a bizonyítékokat, figyelembe véve a cselekmény súlyosságát vagy sajátos körülményeit, és indokolnia kell, ha úgy dönt, hogy a bizonyíték alapján nem engedhető meg, hogy az ajánlattevő továbbra is részt vegyen az eljárásban.

⁽³²⁾ Lásd a Bíróság C-124/17. számú, Vossloh Laeis GmbH ügyben 2018. október 24-én hozott ítéletének 23. pontját; a C-41/18. számú, Meca srl ügyben 2019. június 19-én hozott ítélet 28. és 31. pontját; valamint a C-267/18. számú, Delta Antrepriza ügyben 2019. október 3-án hozott ítélet 25–29. pontját.

⁽³³⁾ Lásd a Vossloh Laeis ügyben hozott ítélet 23. pontját, a Meca-ügyben hozott ítélet 28., 31. és különösen 34. pontját, a Delta Antrepriza ügyben hozott ítélet 25. és 27. pontját, a CNS-ügyben hozott végzés 34. és 35. pontját, valamint a Bíróság C-552/18. számú, Indaco-ügyben 2019. november 20-án hozott végzésének 24. pontját.

⁽³⁴⁾ Lásd a Delta Antrepriza ügyben hozott ítélet 26. pontját.

⁽³⁵⁾ A Bizottság 2019. februári kérdőívére kapott válaszok azt mutatják, hogy a legtöbb tagállam a 2014-es irányelvek átültetésekor úgy döntött, hogy a kizárási okot továbbra is opcionálisnak tartja az ajánlatkérő szervek számára.

⁽³⁶⁾ Lásd a Meca-ügyben hozott ítélet 33. pontját és a Delta Antrepriza ügyben hozott ítélet 25. és 27. pontját. A Bíróság szükségesnek tartja, hogy ezek a feltételek tiszteletben tartsák a kizárási okok „alapvető jellemzőit”, valamint ezek „célkitűzéseit és elveit”. Lásd még az Indaco-ügyben hozott végzés 23. és 25. pontját, valamint a Bíróság által a C-395/18. számú, Tim-ügyben 2020. január 30-án hozott ítélet 36. pontját.

Harmadszor, az arányosság elve, amely az odaítélési eljárás minden szakaszára, így az esetleges összejárás esetének értékelésére is vonatkozik. Ezt megerősíti az irányelv 101. cikke, amely szerint:

„A fakultatív kizárási okok alkalmazásakor az ajánlatkérő szervezetnek különös figyelmet kell fordítaniuk az arányosság elvére.”

Az ajánlatkérőnek az érintett ajánlattevő által előterjesztett „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelésekor is az arányosság szem előtt tartásával kell eljárnia. Az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A gazdasági szereplő által hozott intézkedéseket a bűncselekmény vagy kötelességszegés súlyosságának és sajátos körülményeinek figyelembevételével kell értékelni.”

Az arányosság elve ennek a kizárási oknak az alkalmazásában általában megköveteli az ajánlatkérő szervtől, hogy az érintett gazdasági szereplő tekintetében külön és egyedi értékelést végezzen ⁽³⁷⁾, függetlenül más hatóságok korábbi döntéseitől (lásd az 5.4. szakaszt), tiszteletben tartva a gazdasági szereplő „megbízhatóság igazolási” intézkedések előterjesztésére vonatkozó jogát (lásd az 5.7. szakaszt).

Negyedszer, az ajánlatkérő mérlegelési jogkörét abban a tekintetben, hogy kizárja-e a gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból, korlátozza az is, hogy a döntést alaposan dokumentálni és megfelelően indokolni kell. Amennyiben „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket terjesztenek elő, az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy:

„Ha az intézkedések nem minősülnek megfelelőnek, a gazdasági szereplő részére indokolást kell adni a döntésről.”

Egy megfelelően indokolt döntés jelentősen csökkentheti annak kockázatát, hogy az érintett gazdasági szereplő sikeres jogorvoslattal éljen.

Általában az ajánlatkérő szervezetnek az odaítélési eljárás minden szakaszában továbbra is figyelembe kell venniük azt, hogy egy gazdasági szereplő kizárása az eljárásból a verseny és az ajánlatkérő szerv választási lehetőségeinek tényleges korlátozását eredményezi. Ezt az intézkedést körültekintően kell alkalmazni (különösen azokban az ágazatokban, ahol korlátozott számú aktív gazdasági szereplő van), és csak akkor, ha a leendő vállalkozó integritását és megbízhatóságát más, kevésbé drasztikus intézkedésekkel nem lehet biztosítani.

5.4. A „kellően megalapozott információk” fogalma: tények, amelyek információnak tekinthetők, mi minősül „információnak”, szemben a „bizonyítékkal”, és hogyan kell kezelni az engedékenységet kérelmezőket

Amint azt az 5.3. szakasz említi, az irányelvek nem részletezik, mi minősülhet olyan „kellően megalapozott információnak”, ami lehetővé tenné az ajánlatkérő szerv számára, hogy az összejárással kapcsolatos kizárási ok alapján kizárjon egy gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból.

Ezért az általános megítélés szerint, annak vizsgálata során, hogy egy ajánlattevő kizárható-e az összejárás gyanúja miatt egy folyamatban lévő közbeszerzési eljárásból, az ajánlatkérő szervnek jogában áll az irányelv alapján megvizsgálni az összes olyan tény, amelyről tudomása van, és amelyek az összejárás gyanúja miatt megkérdőjelezhetik egy ajánlattevő, mint potenciális jövőbeli vállalkozó megbízhatóságát. Az ajánlatkérő lehetséges megalapozott információként figyelembe veheti például az arra vonatkozó ismereteket, hogy egy ajánlattevő ugyanabban az eljárásban már alvállalkozói szerződést kötött egy másik ajánlattevővel, vagy előre megrendelte a szóban forgó konkrét szerződés teljesítéséhez szükséges anyagokat jóval azelőtt, hogy az ajánlatok értékelése lezárulna. Egyéb értékelendő szempontok az ajánlatkérő szervek számára (a rendelkezésre álló elemzési módszerek útján vagy az úgynevezett „figyelmeztető jelzések” listája alapján):

- Az eljárásban részt vevő ajánlattevők általános piaci magatartása (például olyan ajánlattevők, akik soha nem tesznek ajánlatot ugyanabban az odaítélési eljárásban, vagy azok az ajánlattevők, akik csak bizonyos régiókban tesznek ajánlatot, illetve olyan ajánlattevők, akik felváltva vesznek részt az odaítélési eljárásokban).
- Az ajánlatok szövege (például ugyanazok a helyesírási hibák vagy kifejezések a különböző ajánlatokban, vagy az ajánlat szövegében tévedésből hagyott észrevételek, amelyek jelzik az ajánlattevők közötti összejárásztást).
- Az odaítélési eljárásban kínált árak (például azok az ajánlattevők, akik magasabb árat kínálnak, mint a korábbi hasonló eljárásokban, illetve túl magas vagy alacsony árakat kínálnak).
- Adminisztratív adatok (például ugyanazon üzleti képviselő által benyújtott ajánlatok) ⁽³⁸⁾.

⁽³⁷⁾ Lásd a CNS-ügyben hozott végzés 34. pontját.

⁽³⁸⁾ Az általánosan használt „figyelmeztető jelzések” vázlata ezen iránymutatás mellékletében található.

Az ajánlatkérő szervezeteknek körültekintően és arányosan kell értékelniük, a tényekre összpontosítva és a feltételezéseket elkerülve, hogy a folyamatban lévő közbeszerzési eljárás során feltárt összejátszás jelei elégségesek-e az ajánlattevő kizárásához. Például nehéz lenne indokolni két ajánlattevő kizárását a közbeszerzési eljárásból pusztán azért, mert néhány perc különbséggel elektronikus úton nyújtották be ajánlatukat.

Néhány egyedibb kérdés azzal kapcsolatban, mit lehet az irányelv alkalmazásában kellően megalapozott információként értelmezni:

Először is, az 5.3. szakasz elemzésének fényében úgy tekinthető, hogy az irányelvek lehetővé teszik a tagállamok számára olyan nemzeti szabályok vagy iránymutatások bevezetését, amelyek meghatároznák mit tekinthet az ajánlatkérő szerv „kellően megalapozott információnak” a kizárási ok alkalmazásában. Mindazonáltal, amint említettük, a nemzeti szabályoknak meg kell felelniük mind az irányelv betűjének, mind pedig annak szellemének, amely az odaítélési eljárásban csak a versenyt torzító jogellenes megállapodásokban való részvételre vonatkozó „információkat” követel meg, nem pedig formális bizonyítékokat, például az ilyen részvételt megerősítő bírósági ítéletet. Ha az európai jogalkotó bizonyítékokat tartott volna szükségesnek ahhoz, hogy ezt a kizárási okot alkalmazni lehessen, ez tükröződött volna a szövegben, ahogyan az az irányelv 26. cikke (4) bekezdésének b) pontja és 35. cikkének (5) bekezdése esetén is történt. A Bíróság megerősítette azt is, hogy az uniós közbeszerzési szabályok, így a versenyellenes magatartásra vonatkozó előírások megsértésének „bizonyítása ne csak közvetlen bizonyítékok, hanem valószínűsítő körülmények útján is történhessen, feltéve, hogy azok objektívek és egybehangzóak, és a kapcsolt ajánlattevők számára fennáll az ellenkező bizonyításának lehetősége”⁽³⁹⁾.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az ajánlatkérő szervezeteknek nem kell bizonyítékokkal rendelkezniük az összejátszásról a folyamatban lévő közbeszerzési eljárásban, mivel ez ellentmondana az irányelv szövegszerű tartalmának. Következésképpen az a nemzeti jogszabály, amely olyan versenyhatósági döntést vagy bírósági ítéletet követel meg mielőtt az ajánlatkérő szerv az 57. cikk (4) bekezdésének d) pontja alapján elutasíthatná az ajánlatot, amely megerősíti, hogy a szóban forgó gazdasági szereplő összejátszott a folyamatban lévő odaítélési eljárásban, kétségeket vet fel az irányelvvel való összeegyeztethetőségét illetően, mivel egy ilyen döntés valójában az összejátszás bizonyítékát jelentené⁽⁴⁰⁾. Ez indokolatlanul korlátozná az ajánlatkérő szervezetek számára az irányelv alapján biztosított azon jogkört, hogy az ajánlattevőket az összejátszásra vonatkozó kellően megalapozott információ, nem pedig bizonyíték alapján zárhassák ki. Az összejátszásra vonatkozó információnak tekinthető például az ajánlatkérő szerv tudomására hozott információ a versenyhatóság által indított vizsgálatról, vagy a gazdasági szereplő vezetőségével szemben akár a folyamatban lévő odaítélési eljárásban, akár pedig más odaítélési eljárásokban az összejátszás gyanúja miatt tett büntetőjogi vádemelés.

Másodszor, az ajánlattevő integritásának vagy megbízhatóságának az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja értelmében vett értékelése során az ajánlatkérő szervezetnek joga van figyelembe venni minden olyan tény, amely az ajánlattevő versenyellenes magatartására utal, függetlenül attól, hogy ez a folyamatban lévő, vagy egy másik, múltbeli vagy jelenlegi odaítélési eljárásra vonatkozik-e. Az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja nem határozza meg, hogy az összejátszásra vonatkozó kellően megalapozott információk előidéző tényeknek a folyamatban lévő odaítélési eljárásra kell-e utalniuk, vagy vonatkozhatnak-e más (korábbi vagy folyamatban lévő) eljárásokra, más gazdasági ágazat eljárásaira, vagy a magánszektorban lefolytatott beszerzési eljárásokra. Sőt ellenkezőleg, az irányelv 57. cikke (5) bekezdésének második albekezdése kifejezetten megerősíti, hogy az ajánlatkérő szerv figyelembe veheti „az eljárás előtt vagy során elkövetett” cselekményeket vagy mulasztásokat. Ezért az ajánlattevő megbízhatóságának az adott eljárás keretében történő értékelésekor az ajánlatkérő szerv figyelembe veheti egy másik ajánlatkérő szerv korábbi döntését a gazdasági szereplő kizárásáról egy odaítélési eljárásból, illetve egy arról szóló versenyhatósági határozatot vagy nemzeti bírósági ítéletet, hogy a gazdasági szereplőt, vezetőségének tagját vagy alkalmazottait bűnösnek találták egy korábbi odaítélési eljárással összefüggő összejátszásban⁽⁴¹⁾. Azonban a gazdasági szereplő érintettsége egy korábbi összejátszási esetben *önmagában* nem minősül a gazdasági szereplő folyamatban lévő odaítélési eljárásból történő kizárása okának, mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján⁽⁴²⁾ más hatóságok korábbi ügyekben hozott határozatai nem érintik az odaítélési eljárást lebonyolító ajánlatkérő döntési jogkörét. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha egy korábbi ügyben egy ajánlattevőt

⁽³⁹⁾ Lásd az Európai Unió Bíróságának a C-531/16. sz., Ecoservice projektai ügyben 2018. május 17-én hozott ítéletének 37. pontját.

⁽⁴⁰⁾ A 472/19. számú, Vert Marine ügyben nemrégiben meghozott, 2020. június 11-i ítéletében a Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a tagállamok által bevezetett végrehajtási feltételeknek összeegyeztethetőnek kell lenniük az odaítélési eljárás időbeli korlátaival annak érdekében, hogy ne fosszák meg az irányelv rendelkezéseit azok lényegétől (lásd az ítélet 36. és 38. pontját).

⁽⁴¹⁾ Bár a külföldön hozott döntések nem kötik őket, az ajánlatkérő szervezetek figyelembe vehetik azokat az eseteket is, amikor a gazdasági szereplő egy másik országban volt érintett összejátszásban.

⁽⁴²⁾ Lásd a Delta Antrepriza ügyben hozott ítélet 27. pontját és a CNS-ügyben hozott végzés 34. pontját.

összejátszással gyanúsítottak, de végül vagy elvetették a gyanúsítást, vagy az ajánlattevő ettől függetlenül bennmaradt az odaítélési eljárásban. Az ajánlatkérő szervet nem köti semmiféle ilyen korábbi döntés az odaítélési eljárása lefolytatása során⁽⁴³⁾, fenntartva annak jogát, hogy megfontolja az ajánlattevő kizárását az odaítélési eljárásból, ha az ajánlattevő korábbi magatartása a folyamatban lévő odaítélési eljárás kapcsán az ajánlatkérő szerv számára hihető és igazolható kétségeket vet fel az ajánlattevő integritásával és megbízhatóságával kapcsolatban.

Az 5.3. szakaszban említettek szerint, az ajánlatkérőnek meg kell indokolnia, hogyan jutott végleges döntésre az érintett gazdasági szereplő odaítélési eljárásból történő kizárásáról, és különösen azt, hogyan tekintették az egyedi tényeket az összejátszásra vonatkozó, kellően megalapozott információknak, megkérdőjelezve az ajánlattevő megbízhatóságát a folyamatban lévő odaítélési eljárás alkalmazásában. Annak érdekében, hogy az ajánlatkérő szerv megalapozott értékelést tudjon végezni, a gazdasági szereplőknek kérésre tájékoztatniuk kell az ajánlatkérőt a versenyhatóság bármely korábbi olyan határozatáról vagy olyan bírósági ítéletről, amely a gazdasági szereplő összejátszását állapította meg. Ezeket az információkat az európai egységes közbeszerzési dokumentumban (ESPD) vagy a hasonló nemzeti úrlapokban szereplő kérdőív útján kérik, amelyet a gazdasági szereplőnek általában ajánlatával együtt kell benyújtania⁽⁴⁴⁾. Ha egy gazdasági szereplő visszatartja az ajánlatkérő szervtől a kizárási okok hiányának igazolásához szükséges információkat, az ajánlatkérő az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének h) pontja alapján kizárhatja az adott gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból.

Harmadszor, vannak olyan gazdasági szereplők, amelyek a múltban beismerték, hogy részt vettek egy összejátszási esetben és együttműködtek egy versenyhatósággal, akár engedelemkérésre vagy mentességi kérelmezőként és/vagy egyezségi eljárás keretében. Felmerül az a kérdés, vajon a nemzeti jog előírhatja-e, hogy az ilyen korábbi együttműködés automatikusan megfoszsa az ajánlatkérőket attól a lehetőségtől, hogy egy múltbeli összejátszási rendszerben való ilyen részvételt a versenyhatóság döntésének nyilvánosságra hozatala után lefolytatott odaítélési eljárásokban az összejátszásra vonatkozó kellően meggyőző információknak tekintse a kizárási ok alkalmazása tekintetében.

E kérdés megválaszolása előtt érdemes szem előtt tartani, hogy a legtöbb országban:

- Az engedelemkérésre vagy egyezségi határozat előfeltétele, hogy a szóban forgó gazdasági szereplő elismeri, hogy részt vett egy jogellenes összejátszási megállapodásban.
- Előfordulhat, hogy egy olyan gazdasági szereplő, aki ellen összejátszás miatt folytat nyomozást és végül az ügy egyezséggel történő rendezését választotta, eleinte megtagadta az együttműködést a versenyhatósággal, és aláásta vagy akadályozta a nyomozást. Ez pont az ellentéte annak, amit az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése alapján elvárunk a gazdasági szereplőtől annak érdekében, hogy mint jövőbeli vállalkozó, megbízhatóságát helyreállítsa.
- Végül pedig, ezeknek az eseteknek a rendezése nem igényel kötelezettségvállalást a gazdasági szereplő részéről arra nézve, hogy a jövőben elkerülje a hasonló gyakorlatokat vagy hogy egyedi intézkedéseket tegyen. A gazdasági szereplő nem vállalja és nem garantálja, hogy egyedi intézkedéseket tesz („megbízhatóság igazolási” intézkedések) annak érdekében, hogy helyreállítsa az irányelv értelmében vett megbízhatóságát és integritását. A versenyjog általában nem írja elő a gazdasági szereplő kizárását a jövőbeni közbeszerzési odaítélési eljárásokból a versenyellenes magatartásának szankciójaként.

A fentiek fényében meg kell különböztetni két esetet: egyrészt az olyan odaítélési eljárást vagy eljárásokat, amelyekben a nemzeti versenyhatóság vizsgálatot folytatott le és döntést hozott, és amelyek engedelemkérésre vagy egyezségi kérelmet tartalmaztak, másrészt az egyéb olyan odaítélési eljárásokat, amelyeket a fent említett döntés nyilvánosságra hozatala után hajtanak végre.

- Az első esetben a tagállamok általában szabadon dönthetnek úgy, hogy teljes mértékben vagy részben mentesítik az engedelemkérésre, mentességi vagy egyezségi kérelmezőket a kérelem tárgyát képező olyan odaítélési eljárással vagy eljárásokkal kapcsolatban, amelyekben az érintett gazdasági szereplők közötti összejátszást állapítottak meg, és azt a nemzeti versenyhatóság határozatával szankcionálta⁽⁴⁵⁾. Ez garantálhatná a tagállamok által bevezetett engedelemkérésre

⁽⁴³⁾ Hacsak nem hoznak döntést a gazdasági szereplő odaítélési eljárásokból történő, meghatározott időre szóló kizárásáról (lásd az 5.9. szakaszt).

⁽⁴⁴⁾ Lásd a Delta Antrepriza ügyben hozott ítélet 36. pontját.

⁽⁴⁵⁾ A „tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogérvényesítés céljából történő megerősítéséről és a belső piac megfelelő működésének biztosításáról” szóló 2019/1 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy a versenyhatóságoknál bírság alóli mentességet kérelmezők aktuális és volt igazgatói, vezetői és személyzetük egyéb volt tagjai teljes körű védelemben részesüljenek a bírság alóli mentesség iránti kérelem hatálya alá tartozó titkos kartellben való részvételükkel kapcsolatban közigazgatási és nem büntetőjogi bírósági eljárásokban az olyan nemzeti jogszabályok megsértése miatt kiszabott szankciókkal szemben, amelyek céljai túlnyomórészt megegyeznek az EUMSZ 101. cikkének céljaival. A (64) preambulumbekzdés megerősíti, hogy ez a rendelkezés az összejátszással történő ajánlattételre is vonatkozik. A bírságokkal szembeni mentességről szóló 2006. évi bizottsági közlemény szintén korlátozza a mentességet „minden olyan bírságra, amelyet egyébként kiszabtak volna egy olyan vállalkozásra, amely nyilvánosságra hozta egy állítólagos kartellben való részvételét”.

vagy egyezségi rendszerek hatékonyságát, tekintettel arra, hogy az összejátszási rendszerben részt vevő gazdasági szereplők mentesítése a nemzeti jogszabályokban előírt súlyos következmények alól, nagyon erős ösztönzést jelenthet a gazdasági szereplők számára, hogy jelentkezzenek és beszámoljanak az összejátszási esetekről.

A fentieknek akkor is lehetségesnek kell lenniük, ha a versenyhatóság döntésének nyilvánosságra hozatalakor még folyamatban van egy, a nemzeti versenyhatóság által szankcionálni kívánt összejátszó megállapodás által érintett odaítélési eljárás. Az ajánlatkérő szervezetnek az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja szerint fennálló előjogai ellenére az a gazdasági szereplő, aki elismerte részvételét egy összejátszási rendszerben, együttműködött a versenyhatósággal, megfizette a kiszabott bírságokat és megfelelő intézkedéseket hozott a megbízhatóságának helyreállítása érdekében, az az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése alapján vitathatatlanul úgy tekinthető, hogy teljesítette a „megbízhatósága igazolásának” feltételeit. Következésképpen aránytalanul tekinthető, ha az ajánlatkérő kizárja az adott gazdasági szereplőt egy olyan folyamatban lévő odaítélési eljárásból, amellyel kapcsolatban a gazdasági szereplő „megbízhatóság igazolási” intézkedései részben már a nemzeti versenyhatóság vonatkozó határozatában is tükröződtek.

- A második esetben azonban az irányelv egyik rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az lehetővé tenné a tagállamok számára egy kötelező, általános és minősítés nélküli megbízhatósági vélelem bevezetését be az ilyen gazdasági szereplők tekintetében, és/vagy arra kötelezné az ajánlatkérőket, hogy automatikusan fogadják el az ilyen szereplők részvételét azokban az odaítélési eljárásokban, amelyeket a nemzeti versenyhatóság határozatának nyilvánosságra hozatala után folytattak le vagy fejeztek be. Ez valójában ellentétes lenne az ajánlatkérő szervek arra vonatkozó egyedi mérlegelési jogkörével (amelyet az irányelv előír, és amelyet a Bíróság következetesen megerősít, ahogy azt a fentiek szerint elemeztük), hogy az ajánlattevő megbízhatóságáról bizonyosságot és megerősítést keressenek, többek között esetleg az 57. cikk (6) bekezdése szerinti „megbízhatóság igazolási” intézkedésekre vonatkozó bizonyíték kérésével, és annak értékelésével, hogy a gazdasági szereplő által előterjesztett intézkedések elegendőek-e ahhoz, hogy az ajánlattevőt benntartsák az odaítélési eljárásban⁽⁴⁶⁾. Amint azt a Bíróság is hangsúlyozta⁽⁴⁷⁾, a jövőbeli odaítélési eljárásokban való részvétel ilyen garanciája akár közvetlenül is ellentétesnek tekinthető az 57. cikk (6) bekezdésében foglalt „megbízhatóság igazolási” rendelkezéssel (vagy azt akár hatálytalanná is teheti), mivel semmi nem ösztönözné a megbízhatóságának helyreállítását célzó intézkedések elfogadására azt a gazdasági szereplőt, aki garantáltan részt vehet a jövőbeni odaítélési eljárásokban.

Az ajánlatkérő arra vonatkozó joga, hogy egy olyan ajánlattevő folyamatban lévő közbeszerzési eljárásban való részvétele tekintetében értékelje az összejátszás kockázatát, amely korábban engedékenységgel fogadott, vagy egy korábbi összejátszást egyezséggel rendezett, megfelelő egyensúlyban van az arra vonatkozó bizonyíték arányos értékelésének kötelezettségével, amelyet a gazdasági szereplő terjeszthet elő az 57. cikk (6) bekezdése alapján a megbízhatóságának helyreállítására tett intézkedésekről. Ha az ajánlatkérő úgy dönt, hogy a tudomására jutott „megbízhatóság igazolási” intézkedések ellenére kizárja az ajánlattevőt, az ajánlatkérőnek meg kell indokolnia, hogy ezeket az intézkedéseket miért nem tartotta elégségesnek ahhoz, hogy az ajánlattevő bennmaradjon az odaítélési eljárásban.

5.5. Ugyanazon odaítélési eljárásban részt vevő kapcsolt vállalkozások: az esetleg összejátszással gyanúsított gazdasági szereplők joga arra, hogy a pályázás során való függetlenségüket igazolják

Az ajánlatkérő szervek gyakran szembesülnek azzal a kérdéssel, hogyan kezeljék az ugyanazon közbeszerzési eljárásban olyan gazdasági szereplők által benyújtott külön ajánlatokat, amelyek valamilyen módon kapcsolatban állnak egymással (például ugyanazon vállalatcsoport tagjai, vagy az egyik a másik leányvállalata, illetve olyan társaságok, amelyek igazgatótanácsaiban egyes tagok vagy törvényes képviselőik ugyanazok a személyek, vagy a társaságok ugyanabban a harmadik társaságban rendelkeznek üzletrészekkel). Előfordulhat, hogy az ajánlatkérő szerv azt gyanítja, hogy a kapcsolt ajánlattevők által benyújtott ajánlatok összehangoltak (azaz sem nem autonómok és nem is függetlenek), ami az átláthatóság és az ajánlattevők közötti egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartását veszélyezteti⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁶⁾ Lásd a Vossloh-Laeis-ügyben hozott ítélet 32. pontját.

⁽⁴⁷⁾ Lásd az Indaco-ügyben hozott végzés 27. pontját.

⁽⁴⁸⁾ Lásd az Ecoservice projektai ügyben hozott ítélet 29. pontját. Ez különösen akkor fordulhat elő, ha arra utalnak a jelek, hogy az egyik vállalat előjogokkal rendelkezik a másik ajánlatának elkészítési módjához való hozzáférés terén, vagy valamiféle összehangolás figyelhető meg az ajánlataik kidolgozása vagy az stratégiájuk meghatározása során.

A Bíróság ítélkezési gyakorlata ⁽⁴⁹⁾ szerint az ajánlatkérőnek el kell kerülnie az olyan általános feltételezéseket, amelyek az ilyen ajánlatok automatikus elutasításához vezethetnek ⁽⁵⁰⁾. Ehelyett lehetővé kell tennie a szóban forgó gazdasági szereplők számára, hogy az általuk megfelelőnek tartott bármilyen bizonyítékokkal igazolják azt, hogy az ajánlataik valóban függetlenek, és nem veszélyeztetik az átláthatóságot, illetve nem torzítják a versenyt az odaítélési eljárásban ⁽⁵¹⁾. Ide tartozhatnak például az azt igazoló tények, hogy az adott ajánlatokat önállóan készítették, az előkészítésükben különböző személyek vettek részt stb.

Az ajánlatkérőnek joga van megítélni, hogy az ilyen magyarázatok elegendő bizonyítékot szolgáltatnak-e arra vonatkozóan, hogy a gazdasági szereplők kapcsolata nem befolyásolta-e az odaítélési eljárásban tanúsított magatartásukat vagy az adott ajánlatok tartalmát az irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja értelmében, továbbá dönthet arról, hogy engedélyezi-e az érintett gazdasági szereplők részvételét az eljárásban.

5.6. Közös ajánlattétel és alvállalkozás: az ajánlatkérő szerv általi körütekintő, mégis kiegyensúlyozott értékelés

Bizonyos esetekben a közös ajánlattétel kétségeket ébreszthet az ajánlatkérőben, különösen akkor, ha a közösen ajánlatot tevő vállalatok csoportjának tagjai könnyen tehetnének önállóan is ajánlatot (vagy, még inkább, az ajánlatkérő erre is számított). Számos tagállam tett egyedi lépéseket ebben a kérdésben, tanácsot adva a gazdasági szereplőknek, hogyan vegyék számításba a közös ajánlattétel lehetőségét anélkül, hogy esetlegesen versenyellenes magatartással vádolhatnák őket ⁽⁵²⁾.

Az ajánlatkérő szerv az irányelv alapján kellő mérlegelési jogkörrel rendelkezik annak értékeléséhez, hogy a közös ajánlattétel esete jelent-e kockázatot az odaítélési eljárás megfelelő lebonyolítása vonatkozásában, különös tekintettel arra, hogy vannak-e olyan összejátszásra utaló jelek, amelyek kiválthatják az 57. cikk (4) bekezdésének d) pontja szerinti kizárási ok alkalmazását. E kérdések kezelése során azonban az ajánlatkérő szervnek egyensúlyt kell találnia a közös ajánlattétel miatti versenykockázatok elkerülése ⁽⁵³⁾ és a gazdasági szereplők (az irányelv 2. cikkének (1) és (10) bekezdésében, 19. cikkének (2) bekezdésében és 63. cikkének (1) bekezdésében elismert) közös ajánlattételi jogának tiszteletben tartása között. Nem szabad megfélemlíteni arról, hogy a vállalatok gyakran a stratégiai partnerséget vagy együttműködést tekintik növekedési stratégiájuk kulcsfontosságú szempontjának. A gazdasági szereplőknek joguk van jogszerű üzleti döntéseket hozni az általuk vállalt tevékenységekről, és az ajánlatkérő szervezeteknek nem szabad eleve korlátozniuk ezt a jogot, hanem eseti alapon kell értékelniük az összejátszás kockázatát.

Hasonló megközelítésre van szükség az alvállalkozás esetén is: az ajánlatkérő szervnek gondosan értékelnie kell azokat az eseteket, amikor a javasolt alvállalkozó a saját jogán is könnyen részt vehetett volna az odaítélési eljárásban, és önállóan is teljesíthette volna a szerződést. Az ajánlatkérő szerv az irányelv 57. cikke alapján vizsgálandó összejátszás lehetséges jeleként is tekintheti azokat az eseteket, amikor két ajánlattevő kölcsönösen alvállalkozói szerződést köt egymással, mivel az ilyen alvállalkozói megállapodások általában lehetővé teszik a felek számára, hogy megismerjék egymás pénzügyi ajánlatát, ami megkérdőjelezi a felek függetlenségét saját ajánlataik megfogalmazása során. Bár a fentiekben említett jellegű alvállalkozói megállapodások a lehetséges összejátszásra utaló „figyelmeztető jelzésnek” tekinthetők, az ajánlatkérő szervezeteknek el kell kerülniük az olyan általános feltételezéseket, hogy a nyertes ajánlattevő és ugyanazon eljárásban egy másik ajánlattevő közötti alvállalkozói kapcsolat összejátszást jelent az érintett gazdasági szereplők között, anélkül, hogy e gazdasági szereplők számára lehetővé tenné az ezt cáfoló érvek felhozatalát ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁴⁹⁾ A Bíróság C-213/07. számú, Michaniki-ügyben 2008. december 16-án hozott ítéletének 42., 43. és 62. pontja, a C-538/07. számú, Assitur-ügyben 2009. május 19-én hozott ítélet 30. és 32. pontja, a C-144/17. számú, Lloyd's of London ügyben 2018. február 8-án hozott ítélet 35., 36. és 38. pontja és az Ecoservice projektai ügyben hozott ítélet 38. pontja.

⁽⁵⁰⁾ Különösen annak fényében, hogy a Bíróság elismeri, hogy a kapcsolt gazdasági szereplők vállalati strukturái tartalmazhatnak olyan megállapodásokat, amelyek garantálják a függetlenséget és a titoktartást az ugyanazon eljárásra vonatkozó ajánlatok elkészítése során (lásd a Lloyd's of London ügyben hozott ítélet 37. pontját és az Assitur-ügyben hozott ítélet 31. pontját).

⁽⁵¹⁾ Lásd a Lloyd's of London ügyben hozott ítélet 36. pontját és az Assitur-ügyben hozott ítélet 30. pontját.

⁽⁵²⁾ A Bizottság által 2011. januárjában elfogadott, „Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról” szerint (elérhető: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114(04)&from=EN)).

⁽⁵³⁾ Egy általában nyílt piac és az adott odaítélési eljárás során beérkezett ajánlatok nagy száma mérsékelheti azt a kockázatot, amit egy közös ajánlat jelenthet a verseny korlátozása szempontjából.

⁽⁵⁴⁾ Lásd az Európai Unió Bíróságának a C-425/14. számú Impresa Edilux ügyben 2015. október 22-én hozott ítéletének 39. pontját.

5.7. A gazdasági szereplők által az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése értelmében hozott „megbízhatóság igazolási” intézkedések: a gazdasági szereplők joga megbízhatóságuk bizonyítására, és az az elvárás, hogy az ajánlatkérő szervek arányosan értékeljék a felhozott érveket

Amint az 5.3. szakaszban említettük, az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése a kizárásukat igazoló helyzetben lévő gazdasági szereplőket feljogosítja arra, hogy a kizárási okok fennállása ellenére igazolják a megbízhatóságukat ⁽⁵⁵⁾.

Az 57. cikk (6) bekezdése részletezi ezeket az úgynevezett „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket, amelyekről a gazdasági szereplők a fenti célból tájékoztathatják az ajánlatkérő szerveket. Az irányelv (102) preambulumbekzdése példákat hoz ezekre az intézkedésekre, amelyek elsősorban az alkalmazottakra vonatkozó vagy szervezeti intézkedések lehetnek, mint például a szabálytalan magatartásban részt vevő személyekkel vagy szervezetekkel meglévő minden kapcsolat megszakítása, az alkalmazottak megfelelő átszervezése, jelentéstételi és kontrollrendszerek bevezetése, belső ellenőrzési struktúra kialakítása a megfelelés monitoringja érdekében, valamint belső felelősségi és kártérítési szabályok elfogadása.

Ugyanez a preambulumbekzdés utal arra is, hogy az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése alapján a tagállamoknak lehetőségük van „az ilyen esetekre alkalmazandó pontos eljárásbeli és tartalmi feltételek meghatározására”, amely magában foglalja annak lehetőségét, hogy nemzeti szinten részletes kritériumokat vagy iránymutatásokat határozzanak meg arra vonatkozóan, hogy az ajánlatkérő szervek hogyan alkalmazzák a gyakorlatban a „megbízhatóság igazolási” rendelkezéseket. Az 5.3. szakaszban elemzettek szerint azonban az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése alapján bevezetett ilyen nemzeti szabályoknak összhangban kell lenniük az irányelv vonatkozó rendelkezéseinek hatályával és indoklásával, anélkül, hogy megkérdőjeleznék a gazdasági szereplő jogát arra, hogy „megbízhatóság igazolási” érveket szolgáltatson, illetve az ajánlatkérő ezek értékelésére vonatkozó mérlegelési jogkörét ⁽⁵⁶⁾. A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy központi vagy decentralizált szinten az ajánlatkérő szervtől eltérő hatóságokra bízzák a „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelését. Ennek során azonban biztosítaniuk kell a „megbízhatóság igazolási” rendszer feltételeinek és céljainak teljesülését, különösen akkor, ha a gazdasági szereplő által javasolt „megbízhatóság igazolási” intézkedések megfelelő és azonnali értékelésére van szükség ⁽⁵⁷⁾.

Az adott esettől függően változik, hogy a gazdasági szereplő pontosan milyen információt vagy bizonyítékot nyújthat be az ajánlatkérő szerv általi elbírálás céljára. Az arányosság elvének fényében megvizsgálható az a lehetőség, hogy a gazdasági szereplőt kötelezzék az 57. cikk (6) bekezdésének második albekezdésében meghatározott, az adott esetre alkalmazandó intézkedések megtételének igazolására. Például a gazdasági szereplőnek csak akkor kell bizonyítania, hogy jogellenes magatartása miatt kártérítést fizetett vagy ezt vállalta, ha követelés áll fenn vele szemben. Ezenkívül előfordulhatnak olyan esetek, amikor a csak a személyzetre vonatkozó intézkedések meghozatala elegendő lehet ahhoz, hogy meggyőzzék az ajánlatkérő szervet a gazdasági szereplő megbízhatóságáról, anélkül, hogy más technikai vagy szervezési intézkedéseket kellene hozni.

Az irányelv előírja az ajánlatkérők számára, hogy értékeljék az érintett gazdasági szereplő által felhozott érveket, mielőtt eldöntenék, hogy kizárják-e a gazdasági szereplőt az eljárásból, még akkor is, ha úgy ítélik meg, hogy bizonyítékuk van arra, hogy a gazdasági szereplő összejátszásban vett részt. Ahogy a Bíróság megerősítette ⁽⁵⁸⁾, az irányelv nem határozza meg, hogy a magyarázatot vagy a „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket saját kezdeményezésére vagy az ajánlatkérő kezdeményezésére kell az ajánlattevőnek benyújtania. Kifejezett rendelkezés hiányában és az 57. cikk (7) bekezdésének fényében, amint azt fent említettük, a tagállamok feladata meghatározni azt, hogy az ajánlatkérő szervezeteknek a döntés meghozatala előtt fel kell-e kérniük a gazdasági szereplőket e magyarázatok benyújtására, vagy meg kell hagyni a gazdasági szereplő lehetőségét arra, hogy ezt kezdeményezze. Ha a nemzeti jog az ajánlattevőt a „megbízhatóság igazolási” intézkedések spontán benyújtására kötelezi legkésőbb az ajánlatával együtt, az ajánlatkérő szervezetnek az eljárás megindításakor egyértelműen és pontosan tájékoztatnia kell erről az ajánlattevőket ⁽⁵⁹⁾. Mindenesetre a Bíróság ítélkezési gyakorlatának ⁽⁶⁰⁾ fényében tanácsos az ajánlatkérő szervek számára az, hogy a közbeszerzési dokumentumokban világosan rögzítsék azokat az információkat, amelyeket a gazdasági szereplők ajánlatának tartalmaznia kell, beleértve a más ajánlattevőkkel fennálló kapcsolataikkal vagy a velük kötött megállapodásokkal kapcsolatos információkat, valamint a versenyszabályok korábbi megsértését követően hozott „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket. Az ilyen megállapodások bejelentésére és az esetleges „megbízhatóság igazolási” intézkedésekről való tájékoztatásra vonatkozó előírás már szerepel az európai egységes közbeszerzési dokumentumban (ESPD) vagy a hasonló nemzeti formanyomtatványokban, amelyeket a gazdasági szereplőnek általában az ajánlatával együtt be kell nyújtania.

⁽⁵⁵⁾ A Vert Marine ügyben hozott ítéletében (17. pont), valamint a C-387/19. számú, RTS-ügyben 2021. január 14-én hozott ítéletében (26. és 48. pont) a Bíróság megerősítette, hogy az irányelvek átültetése során a tagállamoknak garantálniuk kell ezt a jogot.

⁽⁵⁶⁾ Lásd a Vert Marine ügyben hozott ítélet 24. pontját.

⁽⁵⁷⁾ Lásd a Vert Marine ügyben hozott ítélet 28., 33., 35. és 36. pontját.

⁽⁵⁸⁾ Lásd az RTS-ügyben hozott ítélet 33. pontját.

⁽⁵⁹⁾ Lásd az RTS-ügyben hozott ítélet 36. és 42. pontját.

⁽⁶⁰⁾ Lásd az Ecoservice projektai ügyben hozott ítélet 23. és 25. pontját.

Az irányelv 57. cikkének (6) bekezdése nemcsak azt a jogot biztosítja a gazdasági szereplő számára, hogy az odaítélési eljárásban való további részvételét lehetővé tevő bizonyítékot nyújtson be, hanem arra is feljogosítja az ajánlatkérő szervezet, hogy ne zárja ki azt a gazdasági szereplőt, amely kellően kezelte a korábbi közbeszerzési eljárásokban tanúsított viselkedésével kapcsolatos aggályokat. A gazdasági szereplő „megbízhatóság igazolási” intézkedések előterjesztésére vonatkozó jogának egyetlen korlátja az, hogy mindez nem alkalmazható mindaddig, amíg a gazdasági szereplőt jogerős ítélettel meghatározott ideig kizárták az odaítélési eljárásokból, abban a tagállamban, ahol ez az ítélet hatályos (lásd az 5.9. szakaszt) ⁽⁶¹⁾. Ennek eredményeként ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy egy ajánlatkérő benntartsa az eljárásban azt a gazdasági szereplőt, aki az eljárás során bejelentette és elismerte, hogy más ajánlattevőkkel jogellenes megállapodásokat kötött, aktívan együttműködött az ajánlatkérővel a helyzet tisztázása céljából, és megtett minden szükséges intézkedést a további köteleességszegés megelőzése érdekében.

Az ajánlatkérő az odaítélési eljárás során értékeli azon gazdasági szereplő által előterjesztett „megbízhatóság igazolási” intézkedéseket, akiről kiderült, hogy korábban összejátszott más gazdasági szereplőkkel, figyelembe véve az adott szereplő által benyújtott bizonyítékokat ⁽⁶²⁾. Amint azt az 5.3. szakaszban említettük, az ajánlatkérő szervnek arányosan kell értékelnie a gazdasági szereplő által szolgáltatott bizonyítékokat, vagyis figyelembe kell vennie az eset súlyosságát és sajátos körülményeit ⁽⁶³⁾, valamint a gazdasági szereplő által a megbízhatóságának helyreállítása érdekében tett konkrét intézkedéseket ⁽⁶⁴⁾.

Ez vonatkozik a korábbi összejátszási esetekben érintett olyan gazdasági szereplőkre is, akik részt vettek egy engedékenységi vagy mentességi programban és/vagy egyezséggel rendezték az ügyet (lásd az 5.4. szakaszt). Tekintettel az engedékenységi programok fontosságára a kartellek elleni küzdelemben, valamint annak szükségességére, hogy az engedékenységi kérelmezőinek jogbiztonságot és átláthatóságot kell biztosítani az engedékenységi feltételeivel kapcsolatban, a tagállamoknak arra kell ösztönözniük az ajánlatkérő szervezetet, hogy biztosítsák az ilyen gazdasági szereplőkkel való arányos bánásmódot a megbízhatóságuk és integritásuk garantálása érdekében általuk tett hatékony „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelésekor. A Bíróság már megerősítette azt, hogy „az ajánlatkérő szerv számára azon határozat továbbítása, amely megállapítja a versenyszabályok ajánlattevő általi megsértését, és ugyanakkor ez utóbbira engedékenységi szabályt alkalmaz azzal az indokkal, hogy az együttműködött a versenyhatósággal, főszabály szerint elegendőnek kell lennie annak az ajánlatkérő szerv számára való bizonyításához, hogy a gazdasági szereplő e hatósággal együttműködve átfogóan tisztázta a tényeket és körülményeket...” összhangban az irányelv 57. cikkének (6) bekezdésével ⁽⁶⁵⁾.

Ha az ajánlatkérő arra a következtetésre jut, hogy a gazdasági szereplő által benyújtott intézkedések nem elegendőek a szereplő integritásának bizonyítására, az ajánlatkérőnek meg kell indokolnia ezt a döntését.

Az ajánlatkérő szerv és más hatóságok, például a versenyhatóság, a nemzeti cégnyilvántartásokért felelős hatóságok stb. közötti szoros együttműködés megkönnyíti a „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelését. Ezek a hatóságok eseti alapon értékes tanácsokat nyújthatnak ezen intézkedések hatásáról, valamint azokról az információkról (az uniós ⁽⁶⁶⁾ és nemzeti adatvédelmi jogszabályok kellő tiszteletben tartásával), amelyek az ajánlatkérő szerv számára szükségesek például annak értékeléséhez, hogy a gazdasági szereplő elegendő és aktív együttműködést folytatott-e a versenyhatósággal egy korábbi ügyben, kicserélték-e a korábbi összejátszásban érintett személyeket, illetve, hogy a kiszabott bírságokat vagy károkat megfelelően megfizették-e. Az odaítélési eljárások észszerű határidőn belüli lezárása érdekében a hatóságoknak a rendelkezésre álló források lehető legjobb felhasználásával törekedniük kell az ilyen együttműködés azonnali végrehajtására.

5.8. Annak fontossága, hogy az ajánlatkérő szervek tájékozottassák a versenyhatóságokat és/vagy segítséget kérjenek tőlük vagy más érintett központi hatóságoktól

Az irányelvek nem írják elő az ajánlatkérő szervek számára, hogy tanácsot kérjenek a nemzeti központi beszerzési vagy versenyhatóságtól, mielőtt eldöntenék, hogy kizárnak-e egy gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból. Az ajánlatkérő szervek számára azonban általában ajánlatos minden rendelkezésre álló segítséget igénybe venni, amint egy gyanús ajánlatot találnak. E hatóságok szakértői tanácsai megkönnyíthetik az eset átfogó értékelését, segíthetik az ajánlatkérőt a meghozott döntések megfelelő indokolásában, és ezáltal jelentősen csökkenthetik a végleges döntés sikeres jogi megtámadásának kockázatát. A korlátozott forrásokkal rendelkező kisebb ajánlatkérők számára kifejezetten létfontosságúnak bizonyulhat a központi közbeszerzési vagy versenyhatóság által nyújtott segítség egy összejátszás esetének kezelésében, különösen akkor, ha ez a segítség az ajánlatkérő szerv által azonosított információkkal vagy az ajánlattevő által benyújtott „megbízhatóság igazolási” intézkedésekkel kapcsolatos tanácsadás formáját ölti. Ez utóbbi

⁽⁶¹⁾ Amint azt a Bíróság a közelmúltban tisztázta, mindaddig, amíg a meghatározott időre szóló kizárást jogerős ítélet nem erősíti meg, a gazdasági szereplőnek joga van „megbízhatóság igazolási” intézkedések bemutatására a megbízhatóságának igazolása céljából (lásd a Vert Marine-ügyben hozott ítélet 18. pontját).

⁽⁶²⁾ Lásd a Vossloh Laeis ügyben hozott ítélet 23. pontját.

⁽⁶³⁾ Lásd többek között a Tim-ügyben hozott ítélet 50. pontját.

⁽⁶⁴⁾ Ilyen lehet például az összejátszást megvalósító magatartásban részt vevő személyek helyettesítésére tett konkrét intézkedés, vagy, ha ez az odaítélési eljárás időpontjáig még nem fejeződött be, az annak biztosítása érdekében tett intézkedések, hogy ezek a személyek ne vonják be a gazdasági szereplőt további jogellenes versenyellenes magatartásba. Lásd a Delta Antreprima ügyben hozott ítélet 37. pontját.

⁽⁶⁵⁾ Lásd a Vossloh Laeis ügyben hozott ítélet 31. pontját.

⁽⁶⁶⁾ Lásd a 18. lábjegyzetet.

vonatkozásában az irányelv (102) preambulumbekkezdése kifejezetten elismeri a tagállamok azon lehetőségét, hogy az ajánlattevő megbízhatóságának bizonyítása érdekében más hatóságot bízzanak meg az összejátszással gyanúsított ajánlattevő által benyújtott „megbízhatóság igazolási” intézkedések értékelésével. Amint azt az 5.3. és az 5.4. szakasz említi, a nemzeti központi beszerzési vagy versenyhatóságok bevonása az összejátszás esetének értékelésébe nem sértheti az ajánlatkérő arra vonatkozó hatáskörét, hogy végül ő döntse el, kizárják-e az ajánlattevőt az odaítélési eljárásból.

Az összejátszás gyanújának kezelése során az odaítélési eljárást lebonyolító ajánlatkérő szerv és a nemzeti központi beszerzési vagy versenyhatóságok közötti zökkenőmentes és hatékony együttműködés érdekében mindkét félnek fel kell ismernie a probléma kezelésének fontosságát, az összes rendelkezésre álló erőforrást használniuk kell, és az információikat a kellő időben ki kell cserélniük. Az ajánlatkérő szervezetnek már az odaítélési eljárás megindítása előtt rendelkezésre álló olyan kapcsolattartó pontokkal kell rendelkezniük a központi nemzeti beszerzési hatóságnál és/vagy a versenyhatóságnál, amelyekkel azonnal kapcsolatba léphetnek, amint gyanú merül fel az eljárás során. A központi beszerzési vagy versenyhatóságoknak arra kell törekedniük, hogy a lehető leghamarabb reagáljanak az ajánlatkérő szerv segítség- és tanácskérésére. A két félnek készen kell állnia arra, hogy adott esetben megosszon minden olyan információt, amely kritikus fontosságú lehet az összejátszás észlelése és értékelése szempontjából⁽⁶⁷⁾. Még ha az ajánlatkérő szervezet nem is egyeztetnek a központi beszerzési vagy versenyhatóságaikkal, erősen ajánlott, hogy értesítsék e hatóságokat az összejátszás gyanújának eseteiről, valamint a gazdasági szereplők odaítélési eljárásokból való kizárásáról hozott végleges döntésekről.

Végül, de nem utolsósorban, az összejátszás gyanújának felmerülése és (amennyiben a nemzeti jogszabályok szerint ez lehetséges) a gazdasági szereplőtől történő magyarázatkérés közötti időszak során az ajánlatkérő szerv és más hatóságok közötti kapcsolatfelvételt szigorúan bizalmasan kell kezelni, és az nem hozható sem a gyanúsított ajánlattevő, sem az odaítélési eljárás többi résztvevője tudomására. Ennek elmulasztása azt eredményezheti, hogy az összejátszó ajánlattevők, mielőtt tudomást szereznek az ellenük tett lépésekről, jogellenes módon eltüntetik a megegyezésükre utaló bizonyítékokat, ezáltal a végrehajtó hatóságokat értékes bizonyítékoktól fosztják meg egy jövőbeli vizsgálat során.

5.9. Egy gazdasági szereplő kizárására vonatkozó feltételek meghatározása az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése alapján

Mint már említettük⁽⁶⁸⁾, az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy meghatározzák e cikk végrehajtási feltételeit. E feltételek kiterjedhetnek azon leghosszabb időtartam meghatározására, amely alatt a gazdasági szereplő nem vehet részt semmilyen közbeszerzési eljárásban, előírásokat vagy példákat tartalmazhatnak arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető az ilyen kizárást indokló körülménynek, valamint meghatározhatják azt a nemzeti szervet, amely hatáskörrel rendelkezik a kizárás elrendelésére (amint azt az irányelv (102) preambulumbekkezdése megerősíti). Az 57. cikk (7) bekezdése előírja, hogy ha az odaítélési eljárásokból való kizárás időtartamát nem jogerős ítélettel határozták meg, ez az időtartam nem haladhatja meg az 57. cikk (4) bekezdésben említett esetekben az említett időponttól számított három évet. Friss ítélkezési gyakorlatában⁽⁶⁹⁾ a Bíróság tisztázta, hogy a kizárási időszak kiszámítása kiindulópontjának meghatározása során „az említett időpont” az a nap, amikor a gazdasági szereplő jogellenes magatartása az illetékes hatóság döntésének tárgya volt, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az elítéléshez vezető tények mely napon következtek be.

Az irányelv nem zárja ki, hogy a tagállamok meghatározzák, hogy az ajánlatkérő saját jövőbeni odaítélési eljárásai vonatkozásában az 57. cikk (7) bekezdésének feltételi szerint határozott időre szóló kizárást rendelhessen el, vagy, hogy általánosabb hatállyal valamely más szerv (például a nemzeti versenyhatóság, a központi beszerzési hatóság vagy az e célra létrehozott speciális szerv) határozzon erről.

Az 57. cikk (7) bekezdése szerint a maximális hároméves kizárási időszak csak akkor alkalmazható, ha a kizárási időszakot jogerős ítélet korábban nem határozta meg. Ez nem zárja ki, hogy a nemzeti jog megengedje az igazságügyi hatóságok számára ennél is hosszabb ideig tartó kizárás alkalmazásának mérlegelését, amikor az összejátszás esetéről jogerős ítélet születik, annak súlyától függően.

⁽⁶⁷⁾ Az uniós és a nemzeti jogszabályokban (különösen a 2019/1 irányelv 31. cikkében) meghatározott feltételekre figyelemmel.

⁽⁶⁸⁾ Lásd az 5.1. és 5.3. szakaszt.

⁽⁶⁹⁾ Lásd a Vossloh Laeis ügyben hozott ítélet 37., 38. és 41. pontját.

Ha az irányelv 57. cikkének (7) bekezdése alapján az odaítélési eljárásokból határozott időtartamra kizárt gazdasági szereplő a kizárás időtartama alatt ajánlatot nyújt be, ezt az ajánlatot az ajánlatkérő szervnek minden további értékelés nélkül automatikusan el kell utasítania. Miután a gazdasági szereplő kizárásának időszaka lejárt, az ajánlatkérő továbbra is dönthet úgy, hogy kizárja az adott gazdasági szereplőt az odaítélési eljárásból, de csak akkor, ha teljesülnek az 57. cikk (4) bekezdése d) pontja alkalmazásának feltételei.

Végezetül pedig az összejátszás alapján történő kizárási határozatok csak arra a gazdasági szereplőre vonatkoznak, amelyről kiderült, hogy összejátszott, és nem vonatkoznak az adott gazdasági szereplőhöz valamilyen módon kapcsolt más olyan gazdasági szereplőkre (például anyavállalatok, ugyanazon csoporthoz tartozó más vállalkozások vagy a kizárt vállalatok leányvállalatai), amelyek nem vettek részt az adott odaítélési eljárásokban. Ez természetesen nem sérti az ajánlatkérő arra vonatkozó jogát, hogy kizárjon az odaítélési eljárásból bármely olyan gazdasági szereplőt, aki valamilyen, az irányelvek értelmében a kizárást indokló helyzetben van.

MELLÉKLET

Eszközök és ötletek a közbeszerzésben való összejátszás hatékony leküzdéséhez**1. Bevezetés**

A közbeszerzések során a valódi verseny és a legjobb ár-érték arány biztosítását célzó bármilyen erőfeszítés feltételezi azt, hogy a beszerzésben érintett közösség, különösen a beszerzésért felelős tisztviselők, teljes mértékben tisztában legyenek egy nagyon egyszerű ténnyel: bármennyire is jól szervezett és megvalósított egy közbeszerzési szerződés odaítélését célzó eljárás, az nem eredményezi a lehető legjobb eredményt az ajánlatkérő számára, ha az abban részt vevő ajánlattevők összejátszottak, hogy előre meghatározzák, ki nyeri közülük a szerződést. Az ajánlattevők közötti összejátszás azt jelenti, hogy az állampolgár nem a lehető legjobb terméket vagy szolgáltatást kapja a lehető legjobb áron, ami a közérdek sérelmével jár.

A beszerzésért felelős tisztviselő, vagyis az odaítélési eljárásban elsődleges szerepet betöltő személy központi szerepet játszik a közbeszerzés során történő összejátszás kockázatának minimalizálásában és az összejátszás kezelésében, amikor az bekövetkezik. Ő a legmegfelelőbb helyzetben lévő személy arra, hogy az eljárás előkészítése során korlátozza a kockázatot, az ajánlatok értékelésekor feltárja az összejátszást, és hogy használja az uniós és a nemzeti jogszabályokban előírt eszközöket annak aktív kezelésére, valamint annak biztosítására, hogy az odaítélési eljárás a versenyen alapuló és tisztességes legyen. A gyakran nehéz körülmények között és szigorú határidők betartásával dolgozó beszerzésért felelős tisztviselő feladata az, hogy tegye meg ezt a további lépést, és tegye meg ezeket a további erőfeszítéseket a közpénzek megfelelő felhasználásának biztosítása érdekében.

A beszerzésért felelős tisztviselők e feladatának támogatása érdekében a Bizottság tömör tanácsokat állított össze arról, hogyan:

- Tervezze meg az odaítélési eljárásokat oly módon, hogy megakadályozza az ajánlattevők közötti összejátszást (a melléklet 2. szakasza).
- Fedezze el az ajánlatok értékelésekor az esetleges összejátszást (a melléklet 3. szakasza) és
- Reagáljon az ilyen gyanús összejátszásra (a melléklet 4. szakasza).

Átfogóbb tanácsokat az OECD ⁽¹⁾ és az OLAF ⁽²⁾, valamint az uniós tagállamok nemzeti versenyhatóságai által közzétett részletesebb iránymutatásokban talál.

2. Tanácsadás az odaítélési eljárások olyan módon történő megtervezéséhez, hogy az elriasszon az ajánlattevők közötti összejátszástól

- Az általános szerzési stratégia és az odaítélési eljárások kialakításakor **törekedjen a lehető legtöbb ajánlattevő részvételére**, mind az Ön országából, mind pedig külföldről.

A gazdasági szereplők részvételének megkönnyítése növeli a versenyt és minimalizálja az összejátszás kockázatát. Ezenkívül a külföldről érkező gazdasági szereplők részvétele korlátozza az összejátszás kockázatát a koncentrált ágazatokban, ahol kevés nemzeti gazdasági szereplő tevékenykedik.

- Mielőtt ismeri a szerződés tárgyát, és mielőtt megtervezné és elindítaná az odaítélési eljárást, **alaposan tanulmányozza a piacot**, amely a beszerzendő szolgáltatást vagy terméket biztosítja.
 - Próbáljon minél több információt szerezni arról, mi érhető el a piacon, az ajánlható specifikációkról, az ágazatban tevékenykedő gazdasági szereplőkről, a hasonló esetekben felszámított árakról (az azonos típusú köz-, és magánszektorbeli beszerzések esetén), a vállalkozó várható költségeiről stb.
 - Ha nincs világos elképzelése a beszerezni kívánt szolgáltatás, áru vagy munka várható valós piaci költségéről, akkor nem tudja felmérni, hogy az ajánlatok mennyire megfelelőek vagy észszerűek, illetve hogy manipulálták-e az ajánlott árat.
 - Használja az internetet a piac megismeréséhez, a nemzeti elektronikus beszerzési adatbázisokat a korábbi megegyező vagy hasonló jellegű beszerzések precedenseinek megtalálásához, valamint a tanúsított vállalkozók hivatalos szakmai nyilvántartásait.
 - Vitassa meg az ügyet az Önnel együtt dolgozó munkatársaival vagy más olyan ajánlatkérőkkel, amelyek a közelmúltban ugyanazt a terméket vagy szolgáltatást szereztek be, és támaszkodjon a tapasztalataikra.
 - Ne feledje, hogy nincs olyan szabály, amely megtiltana a beszerzésért felelős tisztviselőnek az olyan alapos piacutatás elvégzését, amit bárki megtenne egy magánvásárlás előtt.

⁽¹⁾ <https://www.oecd.org/daf/competition/guidelinesforfightingbidrigginginpublicprocurement.htm>

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc/files/sfc-files/Fraud%20in%20Public%20Procurement_final%2020.12.2017%20ARES%202017%296254403.pdf

- Beszerzéseinek megtervezésekor, **ahol lehetséges, kerülje a kiszámíthatóságot** vagy az állandó ismétlődéseket a gyakran lefolytatott odaítélési eljárásokban.

Annak ismerete vagy az arra vonatkozó bizonyosság, hogy Ön az elkövetkező években hathavonta ugyanazon mennyiségű munka, termék, szolgáltatás vagy ellátás beszerzése céljából azonos becsült költségvetéssel és ugyanazon szerződéses feltételek mellett fog odaítélési eljárásokat indítani, nagyban megkönnyíti az összejátszást, mivel az összejátszó gazdasági szereplők tudni fogják, hogy elegendő szerződés lesz mindenki számára. Bár hasznos előre tájékoztatni a piacot a közép- és hosszú távú igényeiről, próbálja a beszerzéseit megfelelő mértékű változatossággal szervezni az ütemezés, a mennyiség és a költségvetés tekintetében. Ez megnehezíti az összejátszók számára a piac „igazságos” módon történő felosztását.

- **Kellően korán tervezze meg és indítsa el az odaítélési eljárásokat**, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre az ajánlatok megfelelő értékeléséhez és az összejátszás gyanújának kezeléséhez anélkül, hogy kicsúszna az eljárás lezárásának határidejéből.
- Ha az adott beszerzés erre lehetőséget nyújt és alkalmas, **fontolja meg a központi beszerzés alkalmazását**, amely további garanciákat nyújthat az erőforrások rendelkezésre állására és az összejátszás észleléséhez szükséges know-how-ra.

A központi beszerzés általában keretszerződések formájában történik. Bár ez a technika jelentős előnyökkel jár mind az ajánlatkérő, mind pedig a gazdasági szereplők számára (különösen hasznos lehet a közszükségletek kielégítésére és az ellátás gyors garantálására), bizonyos esetekben hátrányos következményekkel járhat, amelyek elősegíthetik az összejátszást. A keretszerződés elvileg korlátozza a versenyt az adott ágazatban, mert legfeljebb négy évig a keretvállalkozókon kívül más gazdasági szereplő nem tud pályázni a keretszerződés hatálya alatti egyedi szerződésekre (vagy „lehívásokra”). Az új piaci szereplők hiánya ebben az időszakban növelheti az összejátszások kockázatát a keretvállalkozók között, különösen azoknál a keretszerződéseknél, ahol a verseny újból megnyílik az egyedi szerződések szakaszában.

- Minden odaítélési eljárást úgy kell megtervezni és végrehajtani, hogy az **ösztönözze a lehető legtöbb gazdasági szereplő részvételét**.
 - Olyan világos, észszerű, átfogó és könnyen érthető műszaki előírásokat és kiválasztási kritériumokat fogalmazzon meg, amelyek arányosak a beszerzendő munkával, szolgáltatással vagy áruval, és megfelelnek az európai és a nemzeti követelményeknek.
 - Kerülje a felesleges, túl bonyolult, irreleváns vagy megkülönböztető (azaz bizonyos gazdasági szereplőket előnyben részesítő vagy hátrányba hozó) feltételeket, amelyek korlátozzák a versenyt, végső soron pedig megkérdőjelezzik az odaítélési eljárás tárgyilagosságát és az ajánlatkérő szerv, mint lehetséges jövőbeni megrendelő megbízhatóságát.
 - Használjon a minőségen alapuló odaítélési szempontokat: az ár kizárólagos odaítélési szempontként való alkalmazása megkönnyíti az összejátszásokat, mivel az értékelés eredménye kiszámíthatóbbá válik és könnyebben manipulálható. Az ajánlatok minőségi szempontok alapján történő értékelése megnehezíti az összejátszók számára az ajánlataik manipulálását, mivel nem tudják könnyen előzetesen megítélni, hogy az értékelő bizottság hogyan értékeli majd ezeket a szempontokat.
 - Ahol csak lehetséges, keressen az Ön igényeinek megfelelő innovatív megoldásokat. Az összejátszást elősegítő rendszer tagjai, akik általában stabil és kiszámítható közbeszerzésekre támaszkodnak, gyakran nem tudják garantálni az innovatív szolgáltatások vagy árucikkek nyújtását, ellentétben az új piaci szereplőkkel, amelyek a piaci rés betöltésére lépnek be a piacra. Ez drasztikusan csökkenti az összejátszásra épülő rendszerben azt a bizonyosságot, hogy annak valamelyik tagja nyeri el a szerződést.
 - Biztosítson elegendő időt a gazdasági szereplőknek az ajánlatuk elkészítésére és benyújtására: tekintet nélkül az uniós irányelvek vagy a nemzeti jogszabályok által előírt minimális időre, nyugodtan állítson be hosszabb ajánlattételi határidőt, figyelembe véve a teljesítendő szolgáltatás vagy áru összetettségét.
 - Kerülje el a díjak felszámítását azért, hogy a gazdasági szereplők hozzáférhessenek az odaítélési eljárással kapcsolatos információkhoz.
 - Használja ki teljes mértékben az elektronikus közbeszerzést, ami sokkal könnyebbé teszi az ajánlattevők számára az információkhoz való hozzáférést és az ajánlat benyújtását.

- A lehető legszélesebb körben tegye közzé az információkat és az eljárást megindító hirdetményt, és kerülje az ünnepi időszakokban történő közzétételt, ami lerövidíti a gazdasági szereplők számára az ajánlatuk elkészítéséhez rendelkezésre álló időt.
- Igyekezzen a lehető leggyorsabban lefolytatni az eljárást, a lehetőségekhez mérten korlátozva az ajánlatok beérkezésének határideje és a szerződés odaítélésére vonatkozó döntés közötti időszakot. Ez részvételre ösztönzi a gazdasági szereplőket, egyúttal pedig korlátozza az ajánlattevők számára az összejátszasi megállapodások megkötésére rendelkezésre álló időt (például, hogy megállapodjanak abban, hogy egy ajánlattevő visszalép az eljárásból, cserébe azért, hogy alvállalkozóként részesüljön a szerződésből).
- Használja azokat a módszereket, amelyekkel **tudatosíthatja a gazdasági szereplőkben az összejátszás lehetséges következményeit, és visszatarthatja őket ettől.**
 - A pályázati dokumentumokba foglaljon bele olyan rendelkezéseket és záradékokat, mint például:
 - Nyilatkozattétel előírása az ajánlattevők számára arról, hogy ajánlatukat más ajánlattevőktől függetlenül készítették el.
 - Büntetés kilátásba helyezése a leendő vállalkozó számára, ha kiderül róla, hogy az odaítélési eljárás keretében összejátszott, illetve ilyen esetekben az ajánlatkérő szerv kifejezett felhatalmazása a szerződés felmondására, vagy kártérítés követelésére.
 - Információ az összejátszás eseteire vonatkozó, a nemzeti jogszabályokban előírt lehetséges büntetésekről (például a nyilvános pályázatokból való határozott időre történő kizárás, vagy a versenyjog alapján kiszabott bírságok).
 - A nemzeti jogszabályokban előírt feltételek szerint kötelezze az ajánlattevőket, hogy az eljárás során a lehető leghamarabb nyilatkozzanak arról, hogy szándékoznak-e alvállalkozásba adni a szerződés egy részét.
 - Gondosan mérlegelje, milyen információkat tesz közzé az odaítélési eljárás során. Nem kell túllépnie az európai és nemzeti jogszabályok által előírt kereteken. Ha lehetséges, kerülje az olyan információk (például, hogy ki adott be ajánlatot, milyen áron, az eljárás részletei stb.) nyilvánosságra hozatalát, amelyek megkönnyíthetik a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat, vagy lehetővé tehetik az összejátszók számára, hogy könnyen ellenőrizzék, valamennyien betartották-e a jogellenes megállapodásuk feltételeit az odaítélési eljárásokban való részvételük során.

3. Tanácsadás az esetleges összejátszás észlelésének módjáról az ajánlatok értékelésekor

- **Szánja rá az ahhoz szükséges időt, hogy az eljárás során benyújtott ajánlatokat részletesen megvizsgálja.** Az összejátszást gyakran olyan apró részletek miatt fedezik fel, amelyek általában észrevételnek maradnak, de megalapozottan utalhatnak arra, hogy bizonyos ajánlatokat ugyanaz a személy készítette vagy ő hangolta össze az ajánlattevőket. Ilyen jeleket keressen:
 - Azonos elírások vagy helyesírási hibák a különböző pályázatokban.
 - Hasonló kézírással vagy betűkészlettel készült különböző ajánlatok.
 - Egy másik ajánlattevő fejlécét vagy elérhetőségi adatait használó ajánlatok.
 - Azonos téves számítások vagy azonos módszerekkel becsült költségtételek különböző ajánlatokban.
 - Ugyanazon személy vagy ugyanazon elérhetőségi adatokkal rendelkező személyek által benyújtott ajánlatok.
- **Fordítson nagyobb figyelmet azokra az ajánlatokra, amelyek a pályázati dokumentumok által előírt minimumkövetelményeknél jóval alacsonyabb színvonalúak,** nagymértékben hiányosak, vagy olyan gazdasági szereplőtől származnak, amely nyilvánvalóan nem alkalmas a szerződés teljesítésére.

Az ilyen ajánlatok arra utalnak, hogy egy olyan összejátszó megállapodásról lehet szó, amely úgynevezett „színlelt ajánlatok” (azaz esélytelen vagy nem a szerződés elnyerésére irányuló pályázatok) benyújtását tartalmazza az értékelés manipulálása és a kívánt eredmény elérése érdekében.

- **Gondosan tanulmányozza át az ajánlattevők által kínált árakat,** különösen azokat, amelyek értelmetlenek, mert a szerződés becsült költségéhez képest túlzottan alacsonyak vagy túl magasak, minden nyilvánvaló magyarázat nélkül. A következő jeleket keresse:
 - Arra utaló jelek, hogy a vállalatok összehangolhatják áraikat, például ugyanolyan, piaci költségemelkedésekkel vagy visszatartott engedményekkel nem magyarázható áremelések, különösen egy olyan piacon, ahol korábban engedményeket adtak.
 - Nagy különbség a nyertes ajánlat ára és az egyéb ajánlatok között.

- Egy bizonyos szállító ajánlata sokkal magasabb egy adott szerződésre, mint ugyanazon szállítónak egy másik hasonló szerződésre adott ajánlata.
- Jelentős csökkenés a korábbi árakhoz képest, miután egy új vagy ritkán pályázó gazdasági szereplő ajánlatot nyújtott be, ami azt jelenti, hogy az új szereplő megzavarhatta a meglévő kartellt.
- A helyi szállítók magasabb árakon kínálják a helyi szállítást, mint a távolabbi rendeltetési helyekre történő szállítást.
- A helyi és a nem helyi vállalatok hasonló szállítási költségeket tüntetnek fel.
- A legtöbb ajánlattevő ugyanazt az árat ajánlja.
- Néhány ajánlattevő jelentősen eltérő árakat kínál a hasonló eljárásokban.
- **Ha lehetséges, ellenőrizze** (elektronikus közbeszerzési adatbázisok, például nemzeti szerződési nyilvántartások vagy bármely más rendelkezésre álló informatikai eszköz segítségével), hogy a kapott ajánlatok **megfelelnek-e** a korábbi hasonló odaítélési eljárásokon alapuló **ajánlattételi mintának**. Az ilyen minták megléte összejátszó megállapodásra utalhat. Az ilyen minták azonosítása érdekében ellenőrizze:
 - Milyen gyakorisággal nyernek vagy veszítenek el szerződéseket a gazdasági szereplők?
 - Azok a piaci szereplőket, akik azonos típusú ellátást, munkát vagy szolgáltatást állandóan magas árakon kínálnak bizonyos eljárásokban, másokban pedig alacsony árakon.
 - Ugyanaz a gazdasági szereplő mindig a legalacsonyabb árat kínálja-e.
 - Azokat a gazdasági szereplőket, akik csak bizonyos földrajzi területeken tesznek nyertes ajánlatot.
 - Azokat a gazdasági szereplőket, akik rendszeresen nyújtanak be ajánlatokat, de nem tesznek ajánlatot az Ön eljárásában, bár részvételük várható volt.
 - Azokat a gazdasági szereplőket, akik váratlanul visszavonják az ajánlatukat az eljárás során.
 - Azokat a gazdasági szereplőket, akik mindig pályáznak, de sohasem nyernek.
 - Azokat a gazdasági szereplőket, akik felváltva nyerik el a szerződéseket.
- Használja ki az uniós és a nemzeti jog által kínált lehetőségeket arra, hogy **az eljárás bármely szakaszában információkat szerezzen arról, hogy egy ajánlattevőnek szándékában áll-e alvállalkozásba adni a szerződés egy részét, és ha igen, melyik vállalatnak.**

Ha a kiválasztott ajánlattevő a munka egy részét ugyanazon szerződés sikertelen ajánlattevője részére adja alvállalkozásba, vagy ha a kiválasztott ajánlattevő elutasítja a szerződés aláírását, később pedig kiderült, hogy a szerződést véglegesen elnyerő ajánlattevő alvállalkozója lett, az az összejátszásra utaló kellően megalapozott információknak tekinthető.

- **Figyeljen azokra az ajánlatokra, amelyeket olyan gazdasági szereplőkből álló konzorcium nyújtott be**, akik önállóan is pályázhattak volna, vagy ez lett volna a részükről elvárható.

Egy közös pályázat a közbeszerzési eljárás sajátos piaci körülményeitől függően lehet indokolt üzleti döntés, vagy akár szükségszerűség is, amikor a gazdasági szereplők csak konzorciumi ajánlattétellel tudnak megfelelni a kiválasztási szempontoknak, vagy így nagyobb esélyük van a szerződés elnyerésére. Ha viszont úgy tűnik, hogy a fentiek egyike sem áll fenn, alaposan mérlegelnie kell, hogy a közös ajánlat az összejátszásra utaló jelnek tekinthető-e.

- **Figyeljen a közbeszerzési eljárásban tett azon ajánlatokra is, amelyeket egymással valamilyen kapcsolatban álló gazdasági szereplők nyújtottak be** (például az anyavállalat és leányvállalata, vagy két, ugyanazon csoporthoz tartozó társaság által benyújtott ajánlatok).

Bár nem szükségképpen magától értetődő, hogy az ilyen kapcsolt vállalkozások hozzáférhetnek egymás ajánlatának előkészítéséhez, vagy hogy összejátszottak, a kapcsolt vállalkozások ajánlatai egy összejátszó megállapodást leplezhetnek, Önnek pedig meg kell győződnie arról, hogy az összes ajánlatot egymástól teljesen függetlenül készítették.

- **Fordítson különös figyelmet azon gazdasági szereplők által benyújtott ajánlatokra, akiket korábban az ajánlatkérő szerv vagy egy másik ajánlatkérő szerv összejátszás miatt zárt ki, vagy akiket a múltban egy nemzeti versenyhatóság összejátszó gyakorlatokban talált bűnösnek.**

Bár egy ilyen megállapítás nem eredményezi automatikusan az ajánlattevő kizárását a folyamatban lévő odaítélési eljárásból, bizonyos körülmények között az összejátszásra utaló kellően megalapozott információk tekinthetők. Semmi sem tiltja, hogy figyelembe vegye az azonos gazdasági szereplőt érintő, külföldön feltárt összejátszási eseteket is. Magától értetődik, hogy ha a gazdasági szereplőt az Ön országában határozott időre kizárták az összes odaítélési eljárásból, és ebben az időszakban nyújt be ajánlatot, akkor azt a benyújtott ajánlat értékelése nélkül ki kell zárnia az odaítélési eljárásból.

4. Tanácsok az összejátszás gyanújának eseteire való reagáláshoz

- Ha következtetései szerint kellően megalapozott információk állnak rendelkezésre arról, hogy néhány gazdasági szereplő összejátszott a verseny korlátozása vagy a közbeszerzési eljárás nyertesének előre történő meghatározása érdekében, **az uniós jog feljogosítja Önt annak megfontolására, hogy az érintett ajánlattevők kizárja az odaítélési eljárásból.**
 - Mielőtt azonban ilyen döntést hozna, alaposan értékelje a rendelkezésére álló információkat és dokumentálja a megállapításait (az összes ezzel összefüggő kapcsolatra kiterjedően).
 - Vegye figyelembe az olyan szempontokat, mint például az összejátszást megvalósító megállapodás gyanújához vezető tények jellege és súlyossága, az ajánlattevő által adott lehetséges magyarázatok (lásd alább) és az ágazat piaci helyzete.
 - Csak azoknak az ajánlattevőknek a kizárását vizsgálja, akik valós fenyegetést jelentenek a versenyre, például csak az összejátszást elősegítő rendszert kezdeményező vagy vezető ajánlattevőket.
 - Ne feledje, hogy az összejátszásra utaló bármely „figyelmeztető jelzésnek” lehet olyan észszerű magyarázata is, amelyet figyelembe kell vennie, mielőtt kizárna egy ajánlattevőt az eljárásból.
- Használja ki az uniós és a nemzeti jogszabályok által biztosított, arra vonatkozó lehetőségeket, hogy az **ajánlattevők pontossíthassák az ajánlataikat**, különösen az összejátszás gyanújára utaló szempontok tekintetében.

A közbeszerzési eljárás keretében összejátszással gyanúsított pályázóknak az uniós jog alapján jogukban áll felhívni az Ön figyelmét az eljárásban való benntartásuk melletti érvekre. Ez kiterjedhet annak bizonyítására, hogy intézkedéseket tettek a megbízhatóságuk helyreállítása érdekében (ha kizárták őket egy korábbi eljárásból, vagy a nemzeti versenyhatóság összejátszásban találta őket bűnösnek), vagy hogy az eljárásban való részvételük nem veszélyezteti a szükséges valódi versenyt. Ha úgy ítéli meg, hogy az ajánlattevő által felhozott érvek, illetve az uniós irányelvek vagy a nemzeti jogszabályok alapján hozott „megbízhatóság igazolási” intézkedések megfelelően bizonyítják a megbízhatóságát, akkor benn kell tartania az eljárásban az ajánlattevőt. Ez fokozhatja a versenyt, különösen az olyan koncentrált piacok esetében, ahol kevés gazdasági szereplő tevékenykedik.

- Az ilyen érvek befogadása és azok értékelése során ne vádolja közvetlenül az ajánlattevőket összejátszással, és ne is utaljon arra, hogy ez felmerülhet, mert ez arra készítheti az összejátszó ajánlattevőket, hogy jogellenesen megsemmisítsék azokat a bizonyítékokat, amelyek az eljárás során hasznosak lehetnek.
- Tartsa tiszteltben az ajánlattevőkkel való egyenlő bánásmód elvét (azaz minden érintett ajánlattevőnek meg kell adni ugyanazt a lehetőséget, hogy reagálhasson az ajánlatával kapcsolatos bármely aggályra, ami Önben felmerülhet), de soha ne vitassa meg ezeket az aggályokat közösen az ajánlattevőkkel.
- A kapott magyarázatok értékelésekor figyeljen oda minden olyan nyilatkozatra, amely megerősítheti a gyanúját, például ha az ajánlattevők az árakat az „iparági ajánlott árakra”, a „szokásos piaci árakra” vagy az „iparági árlistákra” való hivatkozással indokolják, ha minden észszerű magyarázat nélkül azt jelzik, hogy egy adott térségben vagy meghatározott vevők részére nem végeznek értékesítést, vagy ha az általuk kínált ár magyarázatakor más ajánlattevőkkel közös érveket vagy akár megegyező terminológiát használnak.
- Az ajánlattevők által felhozott érveket arányosan módon és nyitott hozzáállással vizsgálja.
- **Lépjen kapcsolatba a nemzeti versenyhatóságával és/vagy központi beszerzési hatóságával** (vagy bármely más illetékes hatósággal, a nemzeti szinten hatályos rendelkezésektől függően) és kérje tanácsukat és szakértői segítségüket a kérdés kezelésében, különösen, ha kétségei vannak.
 - Ha van ilyen és/vagy elérhető az Ön számára, akkor azt is fontolóra veheti, hogy a jogi vagy ellenőrzési részlegedtől kérjen tanácsot.

- Kezelje bizalmasan ezeket a kapcsolatfelvételeket, és ne tájékoztassa róla sem a gyanúsított ajánlattevőt, sem más ajánlattevőket, annak elkerülése érdekében, hogy a potenciálisan összejárzó ajánlattevőknek ne legyen idejük a bizonyítékok jogellenes megsemmisítésére, mielőtt a versenyhatóság a beavatkozás mellett döntene.
 - Ha a fenti okból úgy dönt, hogy kizár egy ajánlattevőt, a lehető legrészletesebben **tájékoztassa erről a nemzeti versenyhatóságot és/vagy a központi beszerzési hatóságot**. Ez lehetővé teszi a számukra, hogy nyomon követhessék az esetet, általánosabban pedig figyelemmel kísérhessék, hogy nemzeti szinten milyen módon használják az ajánlatkérő szervek ezt a kizárási okot.
-

Bejelentett összefonódás engedélyezése**(Ügyszám M.10148 — FCA/EEPS/JV)****(EGT-vonatkozású szöveg)**

(2021/C 91/02)

2021. március 12-én a Bizottság úgy határozott, hogy engedélyezi e bejelentett összefonódást, és a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja. E határozat a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 6. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapul. A határozat teljes szövege csak angol nyelven hozzáférhető, és azután teszik majd közzé, hogy az üzleti titkokat tartalmazó részeket eltávolították belőle. A szöveg megtalálható lesz

- a Bizottság versenypolitikai weboldalának összefonódásokra vonatkozó részében (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Ez az oldal különféle lehetőségeket kínál arra, hogy az egyedi összefonódásokkal foglalkozó határozatok társaság, ügyszám, dátum és ágazati tagolás szerint kereshetők legyenek,
- elektronikus formában az EUR-Lex honlapon (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hu>) a 32021M10148 hivatkozási szám alatt. Az EUR-Lex biztosít online hozzáférést az európai uniós jogszabályokhoz.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

Bejelentett összefonódás engedélyezése
(Ügyszám M.9728 — Altice/OMERS/Allianz/Covage)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2021/C 91/03)

2020. november 27-én a Bizottság úgy határozott, hogy engedélyezi e bejelentett összefonódást, és a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja. E határozat a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 6. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapul, összefüggésben a 6. cikk (2) bekezdésével. A határozat teljes szövege csak francia nyelven hozzáférhető, és azután teszik majd közzé, hogy az üzleti titkokat tartalmazó részeket eltávolították belőle. A szöveg megtalálható lesz

- a Bizottság versenypolitikai weboldalának összefonódásokra vonatkozó részében (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Ez az oldal különféle lehetőségeket kínál arra, hogy az egyedi összefonódásokkal foglalkozó határozatok társaság, ügyszám, dátum és ágazati tagolás szerint kereshetők legyenek,
- elektronikus formában az EUR-Lex honlapon (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hu>) a 32020M9728 hivatkozási szám alatt. Az EUR-Lex biztosít online hozzáférést az európai uniós jogszabályokhoz.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

Bejelentett összefonódás engedélyezése
(Ügyszám M.9554 — Elanco Animal Health/Bayer Animal Health Division)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2021/C 91/04)

2020. június 8-án a Bizottság úgy határozott, hogy engedélyezi e bejelentett összefonódást, és a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja. E határozat a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 6. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapul, összefüggésben a 6. cikk (2) bekezdésével. A határozat teljes szövege csak angol nyelven hozzáférhető, és azután teszik majd közzé, hogy az üzleti titkokat tartalmazó részeket eltávolították belőle. A szöveg megtalálható lesz

- a Bizottság versenypolitikai weboldalának összefonódásokra vonatkozó részében (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Ez az oldal különféle lehetőségeket kínál arra, hogy az egyedi összefonódásokkal foglalkozó határozatok társaság, ügyszám, dátum és ágazati tagolás szerint kereshetők legyenek,
- elektronikus formában az EUR-Lex honlapon (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=hu>) a 32020M9554 hivatkozási szám alatt. Az EUR-Lex biztosít online hozzáférést az európai uniós jogszabályokhoz.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Az Európai Központi Bank által a főbb pénzügyi operációknál alkalmazott kamatláb ⁽¹⁾:

0,00 % 2021. március 1.

Euroátváltási árfolyamok ⁽²⁾

2021. március 17.

(2021/C 91/05)

1 euro =

Pénznem	Átváltási árfolyam	Pénznem	Átváltási árfolyam		
USD	USA dollár	1,1907	CAD	Kanadai dollár	1,4852
JPY	Japán yen	130,02	HKD	Hongkongi dollár	9,2476
DKK	Dán korona	7,4360	NZD	Új-zélandi dollár	1,6618
GBP	Angol font	0,85668	SGD	Szingapúri dollár	1,6036
SEK	Svéd korona	10,1355	KRW	Dél-Koreai won	1 346,65
CHF	Svájci frank	1,1047	ZAR	Dél-Afrikai rand	17,7180
ISK	Izlandi korona	151,40	CNY	Kínai renminbi	7,7435
NOK	Norvég korona	10,1213	HRK	Horvát kuna	7,5765
BGN	Bulgár leva	1,9558	IDR	Indonéz rúpia	17 216,30
CZK	Cseh korona	26,159	MYR	Maláj ringgit	4,9075
HUF	Magyar forint	367,74	PHP	Fülöp-szigeteki peso	57,982
PLN	Lengyel zloty	4,6136	RUB	Orosz rubel	87,8245
RON	Román lej	4,8874	THB	Thaiföldi baht	36,656
TRY	Török líra	8,9498	BRL	Brazil real	6,7299
AUD	Ausztrál dollár	1,5427	MXN	Mexikói peso	24,6882
			INR	Indiai rúpia	86,4290

⁽¹⁾ Változó árfolyam esetén a kijelölt nap előtt végrehajtott legközelebbi pénzügyi operáció árfolyamát alkalmazzák, a kamatláb a legmagasabb árfolyam szerint számítandó.

⁽²⁾ Forrás: Az Európai Központi Bank (ECB) átváltási árfolyama.

V

(Hirdetmények)

KÖZIGAZGATÁSI ELJÁRÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Pályázati felhívások és kapcsolódó tevékenységek az Európai Innovációs Tanács (EIC) 2021. évi munkaprogramja alapján az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramon (2021–2027) belül

(2021/C 91/06)

Ezúton értesítjük az érdeklődőket az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramon (2021–2027) belül az EIC 2021. évi munkaprogramja alapján közzétett pályázati felhívásokról és kapcsolódó tevékenységekről.

A Bizottság a 2021. március 17-i C(2021) 1510 határozattal elfogadta az EIC 2021. évi munkaprogramját.

Ennek alapján pályázatokat lehet benyújtani. Az EIC 2021. évi munkaprogramjának a határidőket és a költségvetést is tartalmazó szövege a „Funding & tender opportunities” (Finanszírozás és pályázati lehetőségek) weboldalon olvasható, a felhívásokkal és a kapcsolódó tevékenységekkel kapcsolatos részletes tudnivalókkal, valamint a pályázatok benyújtására vonatkozó útmutatóval együtt:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

EURÓPAI SZEMÉLYZETI FELVÉTELI HIVATAL

NYÍLT VERSENYVIZSGA-FELHÍVÁS

(2021/C 91/07)

Az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) az alábbi nyílt versenyvizsgát szervezi:

EPSO/AST/149/21 – NUKLEÁRIS FELÜGYELŐ (AST 3)

A versenyvizsga-felhívás az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* 2021. március 18-i C 91 A számában jelenik meg 24 nyelven.

További információk az EPSO honlapján találhatóak: <https://epso.europa.eu/>

A VERSENYPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Összefonódás előzetes bejelentése

(Ügyszám: M.10193 — OTPP/IFM/Enwave Energy Canada)

Egyszerűsített eljárás alá vont ügy

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2021/C 91/08)

1. 2021. március 11-én a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 4. cikke szerint bejelentést kapott egy tervezett összefonódásról.

E bejelentés az alábbi vállalkozásokat érinti:

- Ontario Teachers' Pension Plan (a továbbiakban: OTPP, Kanada),
- IFM Investors Pty Ltd. (a továbbiakban: IFM, Ausztrália),
- az Enwave Energy Corporation (a továbbiakban: Enwave Energy Canada, Kanada) kanadai üzletága.

Az OTPP és az IFM az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében közös irányítást szerez az Enwave Energy Canada egésze felett.

Az összefonódásra részesedés vásárlása útján kerül sor.

2. Az érintett vállalkozások üzleti tevékenysége a következő:

- az OTPP esetében: tanárok nyugdíjuttatásainak kezelése és a nyugdíjrendszerbe tartozó eszközeinek befektetése a kanadai Ontario tartományban,
- az IFM esetében: globális befektetéskezelés infrastruktúrán, jegyzett részvényeken, magántőke- és adósságbefektetéseken keresztül, számos ausztrál nonprofit nyugdíjalap nevében,
- az Enwave Energy Canada esetében: távfűtési, -hűtési és energiatermelési szolgáltatások nyújtása Kanadában található fogyasztók számára.

3. A Bizottság előzetes vizsgálatára alapozva megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatálya alá tartozhat, a végleges döntés jogát azonban fenntartja.

A Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egyes összefonódások kezelésére vonatkozó egyszerűsített eljárásról szóló közleménye ⁽²⁾ szerint az ügyet egyszerűsített eljárásra utalhatja.

4. A Bizottság felhívja az érdekelt harmadik feleket, hogy az összefonódás kapcsán esetlegesen felmerülő észrevételeiket nyújtsák be a Bizottságnak.

Az észrevételeknek a közzétételt követő tíz napon belül kell a Bizottsághoz beérkezniük. Az alábbi hivatkozási számot minden esetben fel kell tüntetni:

M.10193 — OTPP/IFM/Enwave Energy Canada

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o. (az összefonódás-ellenőrzési rendelet).

⁽²⁾ HL C 366., 2013.12.14., 5. o.

Az észrevételeket faxon, e-mailben vagy postai úton lehet a Bizottsághoz eljuttatni. Az elérhetőségi adatok a következők:

Email: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Fax +32 22964301

Postai cím:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

EGYÉB JOGI AKTUSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 17. cikkének (2) és (3) bekezdésében említett, egy borágazati elnevezéshez tartozó termékleírás standard módosításának jóváhagyásáról szóló értesítés közzététele

(2021/C 91/09)

Ez az értesítés az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ⁽¹⁾ 17. cikke (5) bekezdésének megfelelően kerül közzétételre.

ÉRTESÍTÉS AZ EGYSÉGES DOKUMENTUMOT ÉRINTŐ STANDARD MÓDOSÍTÁSRÓL

„COTEAUX DES BARONNIES”

PGI-FR-A1159-AM02

Az értesítés időpontja: 2020.12.14.

A JÓVÁHAGYOTT MÓDOSÍTÁS LEÍRÁSA ÉS INDOKOLÁSA

1. A borok érzékszervi jellemzőinek leírása

A borok színével kapcsolatban pontosították a termékek érzékszervi tulajdonságainak leírását:

A vörösborok esetében a következő mondattal egészül ki a termékleírás: „Élénk színeik a rubinvöröstől a gránátvörösig terjednek.”

A rozék esetében: „A rozék színskálája a halvány ibolyaszíntől a lazacrózsaszínbe hajló és élénkebb rózsaszín árnyalatokig terjed”.

A fehérborok esetében: „A fehérborok színe a zölde árnyalatokban játszó halványsárgától az aranysárgáig terjed.”

2. Földrajzi terület és a közvetlenül szomszédos terület

A földrajzi terület és a közvetlen szomszédságában lévő terület összetételére vonatkozó részt a nemzeti referenciadokumentumnak minősülő és a településeket megyénként felsoroló 2020. évi földrajzi kódex alapján meghatározott településjegyzék váltja fel. A települések jegyzékbe szedése formai módosítást jelent, amely nem változtatja meg a földrajzi területet és a közvetlen szomszédságában lévő területet.

3. Szőlőfajták

A „Coteaux des Baronnies” OFJ-vel ellátott borok előállításához meghatározott szőlőfajták a következő 10 fajttal egészülnek ki: Artaban N, Floréal B, Monarch N, Muscaris B, Prior N, Solaris B, Soreli B, Souvignier gris, Vidoc N, Voltis B.

Ezek a fajták szárazságtűrőnek és a gombabetegségekkel szemben ellenállónak tartott fajták. Lehetővé teszik a növényvédő szerek használatának csökkentését, ugyanakkor mind a fiziológiai, mind az érzékszervi tulajdonságok szempontjából megfelelnek az OFJ előállításához használt fajtáknak. E fajtákkal összefüggésben nem módosulnak az OFJ-vel ellátott borok jellemzői.

⁽¹⁾ HL L 9., 2019.1.11., 2. o.

4. A termékleírás főbb ellenőrizendő pontjai

Módosult a főbb ellenőrizendő pontok listája és értékelési módszere annak pontosítása céljából, hogy a belső ellenőrzés során feltárt rendellenességek esetén az ömlesztett és a kiszerelt borok érzékszervi vizsgálatát az érdekvédelmi és irányító szervezet végzi. Ez megfelel az ellenőrzési terv rendelkezéseinek.

5. Az ellenőrzésért felelős hatóság

A „Coteaux des Baronnie” oltalom alatt álló földrajzi jelzés termékleírásának III. fejezete kiegészül az ellenőrzésért felelős hatóság, az Institut National de l'Origine et de la Qualité kapcsolattartási adataival. Az ellenőrzést az INAO nevében eljáró ellenőrző szerv, a CERTIPAQ végzi.

EGYSÉGES DOKUMENTUM

1. A termék elnevezése

Coteaux des Baronnie

2. A földrajzi árujelző típusa

OFJ – oltalom alatt álló földrajzi jelzés

3. A szőlőből készült termékek kategóriái

1. Bor
5. Minőségi pezsgő

4. A bor(ok) leírása

A csendes borok analitikai jellemzői

A „Coteaux des Baronnie” oltalom alatt álló földrajzi jelzés kizárólag a vörös, rozé és fehér kivételben készített csendes borok és minőségi pezsgők számára van fenntartva.

A „Coteaux des Baronnie” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott csendes borok összes alkoholtartalma legalább 10,5 térfogatszázalék.

A csendes borok esetében a térfogatszázalékban kifejezett összes alkoholtartalom, az összes savtartalom, az illósavtartalom és az összes kén-dioxid-tartalom határértékeit a közösségi jogszabályok állapítják meg.

Általános analitikai jellemzők

Maximális összes alkoholtartalom (térfogatszázalék)	
Minimális tényleges alkoholtartalom (térfogatszázalék)	9
Minimális összes savtartalom	
Maximális illósavtartalom (milliekvivalens/liter)	
Maximális összes kén-dioxid-tartalom (mg/l)	

A borok érzékszervi jellemzői

A vörösborok előkelő és harmonikus összetételű borok. Gyümölcsös aromáik intenzitása a szőlőfajtáktól és az alkalmazott eljárástól függően változik. Tanninszerkezetüket általában jellegzetes frissesség ellensúlyozza. Élénk színeik a rubinvöröstől a gránátvörösig terjednek.

A fehérborok és rozék érdekes profilokat kínálnak, amelyekben inkább a gyümölcsösség („friss gyümölcs”, „egzotikus gyümölcs”), mint az ásványosság a meghatározó. E borok kellemes élénksége garantáltan üdítő hatású. A rozék színskálája a halvány ibolyaszíntől a lazacrózsaszínbe hajló és élénkebb rózsaszín árnyalatokig terjed. A fehérborok színe a zöldes árnyalatokban játszó halványsárgától az aranysárgáig terjed.

A minőségi pezsgők analitikai és érzékszervi jellemzői

A minőségi pezsgők esetében a térfogatszázalékban kifejezett tényleges alkoholtartalom, az összes alkoholtartalom (az alapborra vonatkozó küszöbérték), az összes savtartalom, az illósavtartalom és az összes kén-dioxid-tartalom határértékeit a közösségi jogszabályok állapítják meg.

A minőségi pezsgők aromavilága a csendes borokéhoz hasonló, és szép egyensúlyt alkot bennük a szerkezet és a finoman gyöngyöző pezsgés.

Általános analitikai jellemzők

Maximális összes alkoholtartalom (térfogatszázalék)	
Minimális tényleges alkoholtartalom (térfogatszázalék)	
Minimális összes savtartalom	
Maximális illósavtartalom (milliekvivalens/liter)	
Maximális összes kén-dioxid-tartalom (mg/l)	

5. *Borkészítési eljárások*

a) *Konkrét borászati eljárások*

Konkrét borászati eljárás

A boroknak a borászati eljárások tekintetében eleget kell tenniük a közösségi szinten, valamint a mezőgazdaságról és a tengeri halászatról szóló törvénykönyvben meghatározott kötelezettségeknek.

b) *Maximális hozamok*

hektáronként 90 hektoliter

6. **Körülhatárolt földrajzi terület**

A szőlő szüretelése, a „Coteaux des Baronnie” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok erjesztése és készítése – a 2020. évi hivatalos földrajzi kódex (Code officiel géographique, COG) alapján – Drôme megye alábbi 65 településének területén történik:

Arpavon, Aubres, Aulan, Ballons, Barret-de-Lioure, Beauvoisin, Bellecombe-Tarendol, Bénévay-Ollon, Bésignan, Buis-les-Baronnies, La Charce, Châteauneuf-de-Bordette, Chaudebonne, Chauvac-Laoux-Montaux, Condorcet, Cornillac, Cornillon-sur-l'Oule, Curnier, Eygalayes, Eygaliers, Eyroles, Ferrassières, Izon-la-Bruisse, Laborel, Lachau, Lemps, Mévouillon, Montauban-sur-l'Ouvèze, Montaulieu, Montbrun-les-Bains, Montferrand-la-Fare, Montfroc, Montguers, Montréal-les-Sources, Pelonne, La Penne-sur-l'Ouvèze, Pierrelongue, Les Pilles, Plaisians, Le Poët-en-Percip, Le Poët-Sigillat, Pommerol, Propiac, Reilhanette, Rémuzat, Rioms, La Roche-sur-le-Buis, Rochebrune, La Rochette-du-Buis, Roussieux, Sahune, Saint-Auban-sur-l'Ouvèze, Saint-Ferréol-Trente-Pas, Saint-May, Saint-Sauveur-Gouvernet, Sainte-Euphémie-sur-Ouvèze, Sainte-Jalle, Séderon, Valouse, Verclause, Vercoiran, Vers-sur-Méouge, Villebois-les-Pins, Villefranche-le-Château, Villeperdrix.

7. **Fontosabb borszőlőfajták**

Abouriou B

Alicante Henri Bouschet N

Aligoté B

Alphonse Lavallée N

Altesse B

Aléatico N

Aramon N

Aramon blanc B
Aramon gris G
Aranel B
Arinarnoa N
Arriloba B
Arrufiac B – Arrufiat
Artaban N
Aubin B
Aubun N – Murescola
Auxerrois B
Bachet N
Barbaroux Rs
Baroque B
Biancu Gentile B
Blanc Dame B
Bouchalès N
Bouillet N
Bourboulenc B – Doucillon blanc
Brachet N – Braquet
Brun Fourca N
Brun argenté N – Vaccarèse
Béclan N – Petit Béclan
Béquignol N
Cabernet franc N
Cabernet sauvignon N
Caladoc N
Calitor N
Camaralet B
Carcajolo N
Carcajolo blanc B
Carignan N
Carignan blanc B
Carmenère N
Castets N
Chambourcin N
Chardonnay B
Chasan B
Chasselas B
Chatus N
Chenanson N
Chenin B
Cinsaut N – Cinsault
Clairette B

Clairette rose Rs
Clarin B
Claverie B
Codivarta B
Colobel N
Colombard B
Colombaud B – Bouteillan
Corbeau N – Douce noire
Cot N – Malbec
Couderc noir N
Counoise N
Courbu B – Gros Courbu
Courbu noir N
Couston N
Crouchen B – Cruchen
César N
Duras N
Durif N
Egiodola N
Ekigaina N
Etraire de la Dui N
Fer N – Fer Servadou, Braurol, Mansois, Pinenc
Feunate N
Floreale B
Florental N
Folignan B
Folle blanche B
Fuella nera N
Furmint B
Gamaret
Gamay Fréaux N
Gamay N
Gamay de Bouze N
Gamay de Chaudenay N
Ganson N
Garonnet N
Gascon N
Genovèse B
Gewürztraminer Rs
Goldriesling B
Gouget N
Graisse B
Gramon N

Grassen N – Grassenc
Grenache N
Grenache blanc B
Grenache gris G
Gringet B
Grolleau N
Grolleau gris G
Gros Manseng B
Jacquère B
Joubertin
Jurançon blanc B
Jurançon noir N – Dame noire
Landal N
Lauzet B
Len de l'El B – Loin de l'Oeil
Liliorila B
Listan B – Palomino
Lledoner pelut N
Léon Millot N
Macabeu B – Macabeo
Mancin N
Manseng noir N
Marsanne B
Marselan N
Maréchal Foch N
Mauzac B
Mauzac rose Rs
Mayorquin B
Melon B
Merlot N
Merlot blanc B
Meslier Saint-François B – Gros Meslier
Meunier N
Milgranet N
Molette B
Mollard N
Monarch N
Mondeuse N
Mondeuse blanche B
Monerac N
Montils B
Morrastel N – Minustellu, Graciano
Mourvaison N

Mourvèdre N – Monastrell
Mouyssaguès
Muresconu N – Morescono
Muscadelle B
Muscardin N
Muscaris B
Muscat Ottonel B – Muscat, Moscato
Muscat cendré B – Muscat, Moscato
Muscat d’Alexandrie B – Muscat, Moscato
Muscat de Hambourg N – Muscat, Moscato
Muscat à petits grains blancs B – Muscat, Moscato
Muscat à petits grains roses Rs – Muscat, Moscato
Muscat à petits grains rouges Rg – Muscat, Moscato
Mérille N
Müller-Thurgau B
Nielluccio N – Nielluciu
Noir Fleurien N
Négret de Banhars N
Négrette N
Oberlin noir N
Ondenc B
Orbois B
Pagadebiti B
Pascal B
Perdea B
Persan N
Petit Courbu B
Petit Manseng B
Petit Meslier B
Petit Verdot N
Picardan B – Araignan
Pineau d’Aunis N
Pinot blanc B
Pinot gris G
Pinot noir N
Piquepoul blanc B
Piquepoul gris G
Piquepoul noir N
Plant de Brunel N
Plant droit N – Espanenc
Plantet N
Portan N
Portugais bleu N

Poulsard N – Ploussard
Prior N
Prunelard N
Raffiat de Moncade B
Ravat blanc B
Rayon d'or B
Riesling B
Riminèse B
Rivairenc N – Aspiran noir
Rivairenc blanc B – Aspiran blanc
Rivairenc gris G – Aspiran gris
Romorantin B – Danery
Rosé du Var Rs
Roublot B
Roussanne B
Roussette d'Ayze B
Sacy B
Saint Côte B
Saint-Macaire N
Saint-Pierre doré B
Sauvignon B – Sauvignon blanc
Sauvignon gris G – Fié gris
Savagnin blanc B
Savagnin rose Rs
Sciaccarello N
Segalin N
Seinoir N
Select B
Semebat N
Semillon B
Servanin N
Seyval B
Solaris B
Soreli B
Souvignier gris Rs
Sylvaner B
Syrah N – Shiraz
Tannat N
Tempranillo N
Terret blanc B
Terret gris G
Terret noir N
Tibouren N

Tourbat B
Trousseau N
Téoulier N
Ugni blanc B
Valdiguié N
Valérien B
Varousset N
Veltliner rouge précoce Rs
Verdesse B
Vermentino B – Rolle
Vidoc N
Villard blanc B
Villard noir N
Viognier B
Voltis B

8. A kapcsolat(ok) leírása

A földrajzi terület és a termék sajátosságai

A Baronnies (báróságok) nevű terület Mévouillon és Montauban báróiról kapta a nevét, akik a XI. századtól a XIII. századig nagy függetlenséget élveztek a német császárok távoli hűbérúri hatalmától.

A Rhône-Alpes régióban található terület Drôme megye egyik, geomorfológiai szempontból egyértelműen elkülönülő vidéke. A Diois és a Baronnies előalpesi részét alkotó területet az előalpoki hegyláncnak a Vercors-hegység (északon), a Mont Ventoux hegy és a Lure-hegy (délen) között elhelyezkedő középhegységei alkotják. Ez a középhegységi vidék néhány 1 000–1 600 méteres csúccsal rendelkezik, és viszonylag nehezen megközelíthető, rendkívül tagolt térség.

Egyértelműen túlsúlyban vannak a nagyon köves meszes talajok, a lejtők vagy a hatalmas konvex kúpok, amelyeken finom mátrixú, inkább nehéz földek találhatóak. Ezek a (szőlősgazdák által grèze-nek vagy gresse-nek nevezett) meszes-kavicsos váztalajok egyrészt a hegyhátokon lévő egykori teraszok gyakran vörösebb és nagyon köves talajaival, másrészt a lejtők meszes talajaival (a többé-kevésbé mély regosolokkal, azaz földes kopárokkal) keverednek, amelyek közvetlenül a krétakori márgás-meszes képződményekből származnak. Az első két esetben olyan talajokról van szó, amelyekbe mélyen be tud hatolni a gyökérzet, de nem túl termékenyek, gyorsan kiszáradnak, könnyen felmelegsznek és illenek a terület éghajlati viszonyaihoz (a mediterrán éghajlatra jellemző nyári csapadékhiányhoz és ugyanakkor a magasság és/vagy a körülzárttság miatt hűvösebb környezethez). A kevésbé köves, de jó vízelvezetésű alluviális teraszokat általában az aromás szőlőfajták szeretik. Megjegyzendő, hogy a nagyon sok helyen megtalálható és rossz vízáteresztő képességű márgás talajok miatt a fedőrétegtől (kanavász) függetlenül sűrű és kevésbé hierarchizált vízrajzi hálózat alakult ki, minek következtében nem tudott olyan vízgyűjtő medence kialakulni, mint a Drôme esetében.

Bár az éghajlat még mediterrán jellegű, hegyvidéki hatások is érvényesülnek, amelyek többek között alacsonyabb hőmérsékletekben nyilvánulnak meg. A mediterrán jelleg a nyári szárazságban és napsütésben, valamint abban érhető tetten, hogy a csapadék az őszi időszakra összpontosul. Továbbá az itt található növényzetet is bokrok, tölgyek, szárazságtűrő növények, pázsitfűfélék, boróka és levendula alkotja.

A hegyvidéki hatás a tengerszint feletti magassággal erősödik, kelet felé közeledve pedig még erőteljesebben érezhető (Ste Jalle, Rochebrune stb. környékén). E településeken túl húzódik az alacsony hőmérsékleti értékek választóvonal, ami azt jelenti, hogy évente több mint négy hónapon át hideg van. Ez a választóvonal egybeesik a szőlőültetvények telepítési határával, és szinte teljesen követi a javasolt földrajzi terület északi és keleti határait.

Valamennyi szőlőültetvény 300 és 700 m közötti tengerszint feletti magasságban található (egynegyedük 600 m felett). E jellegzetesség miatt hasonlít a „bárósági” szőlővidék a hegyvidéki szőlőműveléshez (például a Diois-i és a szavojai szőlőültetvényekhez).

A földrajztudósok megállapítása szerint az ilyen elzárt, nehezen megközelíthető vidékek „hatással vannak a terület benépesedésének módjára és a hasznosítási lehetőségekre”. Feltételezhető, hogy mindez a borászatra is igaz, és hogy a nagyon karakteres táj az emberekben és az általuk készített borokban is tükröződik. Az ehhez az övezethez tartozó összes település a fizikai környezet által alakított vagy meghatározott, jellegzetes mezőgazdasággal rendelkezik. A Baronnies területén folytatott mezőgazdasági tevékenység a XIX. században a létfenntartást szolgálta, elavult volt és szegényes. E nehézségek ellenére nagy volt a mezőgazdasági lakosság népsűrűsége, és a gyakran saját kezelésben álló gazdaságok kis- és közepes méretűek voltak. Jellemzően vegyes gazdálkodást folytattak. Ha nem is sok helyen, de még mindig természetkezelt szőlőt, különösen a XIX. századtól. A már amúgy is mezsgyére szorult szőlőtermesztés nem kerülte el a filoxéra okozta károkat (1870). Fél évszázaddal később, 1921-ben a szomszédos Mollans falu kertészei amerikai fajtákkal oltott csemetekerteket hoztak létre.

A XX. század elején fokozódott a csemeteiskolák fejlődése, és ebben az időben csak Mollans-sur-Ouvèze településen mintegy 50 csemetekertész volt. Ez lehetővé tette a szőlőültetvény helyreállítását, amely ennek ellenére továbbra is jelentéktelen maradt.

A XXI. század elején megszűnt a kisállattenyésztéshez kapcsolódó, hagyományos vegyes gazdálkodás, és a völgyek mentén egyre beljebb húzódó gyümölcsöknek és szőlőknek adta át a helyét.

A jelentős túlsúlyban lévő vörösbor a megtermelt mennyiség 70–75 %-át teszi ki.

A helyi szőlőfajtákat elsősorban többséggel a kékszőlőfajták – a Grenache N (30 %), a Cabernet sauvignon N, a Merlot N és a Syrah N (15–20 %) – uralják. A Gamay N és más fajták kisebb arányt képviselnek (kevesebb mint 10 %-ot).

Érdekességként megjegyzendő, hogy fehér fajtákat alig ültetnek (kevesebb mint 10 %-ban). Ez a helyzet rávilágít az oltalom alatt álló földrajzi jelzés eredetiségére, vagyis arra, hogy előszeretettel telepítenek vörös fajtákat a friss agyagos-meszes talajokra ott, ahol korábban inkább fehér fajtákat ültettek.

A földrajzi terület és a termék sajátosságai közötti ok-okozati kapcsolat

A térség valamennyi települése hegyvidéki területként van besorolva, mivel a „magasságból és a meredekségből” eredő hátrány korlátozott földhasználati lehetőségeket és magasabb termelési költségeket eredményez.

A hasonló igényű más növénykultúrák (barackfa, olajfa), a közelben lévő, ellenőrzött eredetmegjelölésként elismert szőlőültetvények (Côtes du Rhône, Ventoux) jelentette verseny, az elszigeteltség miatt fokozottabb kereskedelmi verseny és a nehezebb piacra jutás (a főbb közlekedési útvonalaktól való távolság) dacára a szőlőtermesztés kitarthat és fennmaradt ebben a térségben, míg a keletebbre fekvő tájakon már eltűnt.

Ez rávilágít arra, hogy a baronnies-i közösség a számos nehézség ellenére elkötelezett a szőlőtermesztés mellett. Az általános mezőgazdasági felmérésekből származó adatok azt igazolják, hogy ezeken a településeken 1929 óta folyamatosan megtalálható a szőlő. A szőlőültetvény napjainkban is látható kialakítását a szerkezetátalakítási tervekben határozták meg (1970–1980). Ez azonban mit sem változtat azon, hogy a szőlőültetvény szilárdan meghonosodott itt és nagy múltra tekint vissza. A legutóbbi szerkezetátalakítás a mezőgazdasági termelők bortermelés iránti eltökéltségét és elkötelezettségét tükrözi.

Az említett szerkezetátalakítási munkálatok során (a 70-es és a 80-as években) számos olyan fajtát vezettek be, amelyek közül néhányat azóta eltávolítottak a szőlőfajták közül (például a Gamay N-t), ami azt bizonyítja, hogy a szőlősgazdák azóta nagyobb szaktudásra tettek szert és jobban ismerik az általuk termesztett szőlőfajtákat, továbbá hogy a szőlőfajták illenek a különféle és olykor kemény talaj- és éghajlati viszonyokhoz (fagy, hideg). Ebben a vegyes gazdálkodással jellemzett, egyedülálló környezetben szoros kapcsolat van a szaktudás és a terület között. Az, hogy egy-egy hegyoldalon vagy magas fennsíkon szőlőt természetnek, alaposan átgondolt munka és több évtizednyi tapasztalat gyümölcse. A borok jövője szempontjából fontos minőségi garanciát jelent az, hogy a Baronnies-i bortermelők közelről ismerik a vidéküket. Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott termék hasznosítása szempontjából egyre nagyobb a jelentősége annak, hogy a termelők tisztában legyenek az ezekben az összetett, felaprózott, nagyon sokféle tájolású és meredekségű területekben rejlő agronómiai lehetőségekkel.

Ez a változatos vidék egyre inkább megnyílik a turizmus előtt, és teljes mértékben kiaknázza az éghajlat (napsütés, a Drôme déli részén még mediterrán éghajlat), a helyi termékek és a tájak által kínált lehetőségeket. A szőlők, a gyümölcsösök, a dombokon húzódó olajfaligetek, a fennsíkokon fekvő levendulamezők, a szárazságtűrő növényekkel

benőtt földek, valamint az erdeifenyők és feketefenyők által megtartott, vízmossásos lejtők mind olyan erőforrásokat jelentenek, amelyeket meg kell őrizni, kezelni és hasznosítani kell. Ezt a célt szolgálja a Baronnies-i Természetvédelmi Terület (regionális park) létrehozása, amelynek a turizmust, a helyi gazdaságot, a vidékfejlesztést és a környezetvédelmet egyaránt szolgálnia kell.

A magasságból eredő hegyvidéki hatások és az előalpesi hegyeket ezen a földrajzi szélességen érő napsugárzási viszonyok döntően meghatározzák az olajos és tanninos vörösborok harmonikus összetételét.

A többnyire márgás és meszes kőzetekből képződött talajok olyan fehér- és rozé borokat eredményeznek, amelyek aromaprofiljában a gyümölcsösségen és az ásványosságban van a hangsúly.

A tengerszint feletti magasság üdévé teszi a minőségi pezsgőket, amelyekben szép egyensúlyt alkot a szerkezet és a finoman gyöngyöző pezsgés.

9. További alapvető feltételek (csomagolás, címkézés, egyéb követelmények)

Címkézés

Jogi keret:

Nemzeti jogszabályok

A további feltétel típusa:

A címkézésre vonatkozó kiegészítő rendelkezések

A feltétel leírása:

Az Európai Unió OFJ-logójának szerepelnie kell a címkén, ha az „Indication géographique protégée” (oltalom alatt álló földrajzi jelzés) felirat helyett a „Vin de Pays” (tájbor) hagyományos felirat szerepel.

A földrajzi terület közvetlen szomszédságában lévő terület

Jogi keret:

Nemzeti jogszabályok

A további feltétel típusa:

A körülhatárolt földrajzi területen való előállítás tekintetében biztosított eltérés

A feltétel leírása:

A „Coteaux des Baronnies” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok erjesztése és készítése tekintetében biztosított eltérés kapcsán meghatározott, közvetlenül szomszédos területet a következő területek alkotják:

Egyrészt Drôme (26) megye teljes területe, a földrajzi terület 4.1. pontban említett települései kivételével;

másrészt a 2020. évi hivatalos földrajzi kódex (Code Officiel Géographique, COG) alapján meggyéenként meghatározott következő települések:

Hautes-Alpes (05) megye – (126 település):

Ancelle, Aspremont, Aspres-lès-Corps, Aspres-sur-Buëch, Aubessagne, Avançon, Baratier, Barillonnette, Barret-sur-Méouge, La Bâtie-Montsaléon, La Bâtie-Neuve, La Bâtie-Vieille, La Beaume, Le Bersac, Bréziers, Buissard, Chabestan, Chabottes, Champoléon, Chanousse, La Chapelle-en-Valgaudémar, Châteauneuf-d'Oze, Châteauroux-les-Alpes, Châteaueux, Chorges, Crévoux, Crots, Dévoluy, Embrun, Éourres, L'Épine, Esparron, Espinasses, Étoile-Saint-Cyrice, La Fare-en-Champsaur, La Faurie, Forest-Saint-Julien, Fouillouse, La Freissinouse, Furmeyer, Gap, Garde-Colombe, Le Glaizil, La Haute-Beaume, Jarjayes, Lardagne-Montéglin, Lardier-et-Valença, Laye, Lazer, Lettret, Manteyer, Méreuil, Monétier-Allemont, Montbrand, Montclus, Montgardin, Montjay, Montmaur, Montrond, La Motte-en-Champsaur, Moydans, Neffes, Nossage-et-Bénévent, Le Noyer, Orcières, Orpierre, Les Orres, Oze, Pelleautier, La Pierre, Le Poët, Poligny, Prunières, Puy-Saint-Eusèbe, Puy-Sanières, Rabou, Rambaud, Réallon, Remollon, Ribeyret, La Roche-des-Arnauds, Rochebrune, La Rochette, Rosans, Rousset, Saint-André-d'Embrun, Saint-André-de-Rosans, Saint-Apollinaire, Saint-Auban-d'Oze, Saint-Bonnet-en-Champsaur, Saint-Étienne-le-Laus, Saint-Firmin, Saint-Jacques-en-Valgodemard,

Saint-Jean-Saint-Nicolas, Saint-Julien-en-Beauchêne, Saint-Julien-en-Champsaur, Saint-Laurent-du-Cros, Saint-Léger-les-Mélèzes, Saint-Maurice-en-Valgodemard, Saint-Michel-de-Chaillool, Saint-Pierre-Avez, Saint-Pierre-d'Argençon, Saint-Sauveur, Sainte-Colombe, Le Saix, Saléon, Salérans, La Saulce, Le Sauze-du-Lac, Savines-le-Lac, Savournon, Serres, Sigottier, Sigoyer, Sorbiers, Tallard, Théus, Trescléoux, Upaix, Val Buëch-Méouge, Valdoule, Valsesres, Ventavon, Veynes, Villar-Loubière, Vitrolles.

Alpes-de-Haute-Provence (04) megye – (87 település):

Aubenas-les-Alpes, Aubignosc, Authon, Banon, Bayons, Bellaffaire, Bevons, La Brillanne, Le Caire, Céreste, Château-Arnoux-Saint-Auban, Châteaufort, Châteauneuf-Miravail, Châteauneuf-Val-Saint-Donat, Clamensane, Claret, Corbières-en-Provence, Cruis, Curbans, Curel, Dauphin, Entrepierres, L'Escal, Faucon-du-Caire, Fontienne, Forcalquier, Ganagobie, Gigors, L'Hospitalet, Lardiers, Limans, Lurs, Mallefougasse-Augès, Mane, Manosque, Melve, Mison, Montfort, Montfuron, Montjustin, Montlaur, Montsalier, La Motte-du-Caire, Nibles, Niozelles, Noyers-sur-Jabron, Les Omergues, Ongles, Oppedette, Peipin, Peyruis, Piégut, Pierrerue, Pierrevert, Redortiers, Reillanne, Revest-des-Brousse, Revest-du-Bion, Revest-Saint-Martin, La Rochegiron, Saint-Étienne-les-Orgues, Saint-Geniez, Saint-Maime, Saint-Martin-les-Eaux, Saint-Michel-l'Observatoire, Saint-Vincent-sur-Jabron, Sainte-Croix-à-Lauze, Sainte-Tulle, Salignac, Saumane, Sigonce, Sigoyer, Simiane-la-Rotonde, Sisteron, Sourribes, Thèze, Turriers, Vachères, Valavoire, Valbelle, Valernes, Vaumeilh, Venterol, Villemus, Villeneuve, Volonne, Volx.

Ardèche (07) megye – (65 település):

Ajoux, Alba-la-Romaine, Albon-d'Ardèche, Alissas, Aubignas, Baix, Beauchastel, Beauvène, Bidon, Bourg-Saint-Andéol, Charmes-sur-Rhône, Chomérac, Coux, Creysseilles, Cruas, Dunière-sur-Eyrieux, Flaviac, Freyssenet, Gilhac-et-Bruzac, Gluiras, Gourdon, Gras, Issamoulenc, Larnas, Lyas, Marcols-les-Eaux, Meysse, Les Ollières-sur-Eyrieux, Pourchères, Le Pouzin, Pralles, Privas, Rochemaure, Rochessauve, Rompon, Saint-Bauzile, Saint-Cierge-la-Serre, Saint-Étienne-de-Serre, Saint-Fortunat-sur-Eyrieux, Saint-Georges-les-Bains, Saint-Julien-du-Gua, Saint-Julien-en-Saint-Alban, Saint-Just-d'Ardèche, Saint-Lager-Bressac, Saint-Laurent-du-Pape, Saint-Marcel-d'Ardèche, Saint-Martin-d'Ardèche, Saint-Martin-sur-Lavezon, Saint-Michel-de-Chabrillanoux, Saint-Montan, Saint-Pierre-la-Roche, Saint-Pierreville, Saint-Priest, Saint-Remèze, Saint-Sauveur-de-Montagut, Saint-Symphorien-sous-Chomérac, Saint-Thomé, Saint-Vincent-de-Barrès, Saint-Vincent-de-Durfort, Sceautes, Le Teil, Valvignères, Veyras, Viviers, La Voulte-sur-Rhône.

Vaucluse (84) megye – (95 település):

Althen-des-Paluds, Aubignan, Aurel, Avignon, Le Barroux, Le Beaucet, Beaumes-de-Venise, Beaumont-du-Ventoux, Bédarrides, Bédoin, Blauvac, Bollène, Brantes, Buisson, Cabrières-d'Avignon, Caderousse, Cairanne, Camaret-sur-Aigues, Caromb, Carpentras, Châteauneuf-de-Gadagne, Châteauneuf-du-Pape, Courthézon, Crestet, Crillon-le-Brave, Entraigues-sur-la-Sorgue, Entrechaux, Faucon, Flassan, Fontaine-de-Vaucluse, Gigondas, Grillon, L'Isle-sur-la-Sorgue, Jonquerettes, Jonquières, Lafare, Lagarde-Paréol, Lagnes, Lamotte-du-Rhône, Lapalud, Loriol-du-Comtat, Malaucène, Malemort-du-Comtat, Mazan, Méthamis, Modène, Mondragon, Monieux, Monteux, Morières-lès-Avignon, Mormoiron, Mornas, Orange, Pernes-les-Fontaines, Piolenc, Le Pontet, Puyméras, Rasteau, Richerenches, Roaix, La Roque-Alric, La Roque-sur-Pernes, Sablet, Saint-Christol, Saint-Didier, Saint-Hippolyte-le-Graveyron, Saint-Léger-du-Ventoux, Saint-Marcellin-lès-Vaison, Saint-Pierre-de-Vassols, Saint-Romain-en-Viennois, Saint-Roman-de-Malegarde, Saint-Saturnin-lès-Avignon, Saint-Trinit, Sainte-Cécile-les-Vignes, Sarrians, Sault, Saumane-de-Vaucluse, Savoillan, Séguret, Sérignan-du-Comtat, Sorgues, Suzette, Le Thor, Travaillan, Uchaux, Vacqueyras, Vaison-la-Romaine, Valréas, Vedène, Velleron, Venasque, Villedieu, Villes-sur-Auzon, Violès, Visan.

A „Coteaux des Baronnie” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott minőségi pezsgők erjesztése és készítése tekintetében biztosított eltérés kapcsán meghatározott közvetlenül szomszédos terület megegyezik a csendes borokra vonatkozóan meghatározott területtel, kivéve a Die járásban található következő települések területét:

- Aix-en-Diois, Aouste-sur-Sye, Aubenasson, Aurel, Barsac, Barnave, Beaufort-sur-Gervanne, Châtillon-en-Diois, Die, Espenel, Laval-d'Aix, Luc-en-Diois, Menglon, Mirabel-et-Blacons, Molière-Glandaz, Montclar-sur-Gervanne, Montlaur-en-Diois, Montmaur-en-Diois, Piegros-la-Clastre, Ponet-et-Saint-Auban, Pontaix, Poyols, Recoubeau-Jansac, Saillans, Saint-Benoît-en-Diois, Saint-Roman, Saint-Sauveur-en-Diois, Sainte-Croix, Suze, Vercheny, Véronne.

A termékleíráshoz vezető link

http://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-d2935374-da27-4178-93ab-dd6d3ebb2657

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU